

TARTU ÜLIKOOL
Füüsika-keemiateaduskond
Füüsikalise keemia instituut

AIVI AOLAID

ROMUSÕIDUKITE KÄITLEMINE EESTIS

Magistritöö keskkonnatehnoloogia erialal

Juhendajad:
prof. TOOMAS TENNO, Ph.D
JÜRI TEDER, Ph.D

TARTU 2005

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1. EUROOPA LIIDU JÄÄTMEALANE SEADUSANDLUS	5
1.1. Euroopa Liidu jäätmealased direktiivid.....	5
1.2. Nõukogu Direktiiv 75/442/EMÜ jäätmete kohta.....	7
1.3. Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Direktiiv 2000/53/EÜ kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta	8
2. EESTI JÄÄTMEALANE SEADUSANDLUS	13
2.1. Jäätmeseadus.....	13
2.2. Romusõidukeid käsitlev seadusandlus Eestis	14
2.2.1. Mootorsõidukite ja nende osade kogumise, tootjale tagastamise, taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded, kord ja sihtarvud ning rakendamise tähtajad	14
2.2.2. Romusõidukite käitlusnõuded	15
3. SÕIDUAUTODE KOOSTIS JA MATERJALIDE TAASKASUTAMISE MÄÄRAD TULENEVALT TEISTE MAADE KOGEMUSTEST	18
3.1. Plastid.....	19
3.3. Klaas	21
3.4. Rehvid.....	22
3.5. Akud.....	23
3.6. Vedelikud.....	23
4. ROMUSÕIDUKITE MÕJU KESKKONNALE	25
4.1. Hüljatud sõidukid.....	25
4.2. Autolammutuskogjad: kvaliteedi probleemid.....	26
4.3. Purustusjääd.....	28
5. ROMUSÕIDUKITE ARV JA NENDEST TEKKIVATE JÄÄTMETE KOGUSED EESTIS	31
6. METOODIKA	36
7. TULEMUSED	39
8. ROMUSÕIDUKITE KÄITLEMISE TULEVIK EESTIS	47
KOKKUVÕTE	49
SUMMARY	51
KASUTATUD KIRJANDUS	53
LISAD	57
LISA 1 VAATLUSANDMETE REGISTREERIMISE TABEL	57

LISA 2	ÜLEVAADE AUTOLAMMUTUSKODADE TEHNILISEST JA	
	KESKKONNAKAITSELISEST OLUKORRAST	59
	HARJUMAA	59
	RAPLAMA	77
	JÄRVAMA	80
	JÕGEVAMA	85
	LÄÄNEMA	87
	VILJANDIMA	90
	PÄRNUMA	93
	TARTUMA	99
	PÕLVAMA	108
	VÕRUMA	109
	VALGAMA	112
	LÄÄNE-VIRUMA	115
	IDA-VIRUMA	120
LISA 3	KAARDID	124

SISSEJUHATUS

Euroopa Liidu liikmeks saades 1. mail 2004. a. tuli Eestil kohandada oma seadusandlust Euroopa Liidu seadusandlusega. Lisaks teistele valdkondadele tuli Eestil kohandada ka jäätmealast seadusandlust. Esimese sammuna võttis Riigikogu 28. jaanuaril 2004. a. vastu uue jäätmeseaduse. Jäätmeseadusest tulenevalt kehtestasid vabariigi valitsus ja keskkonnaminister rea määrusi. Mitmete määrustega sätestati jäätmekäitlusnõuded valdkondades, mida senini Eestis ei olnud reguleeritud.

Üheks uueks jäätmekäitlusvaldkonnaks on romusõidukite käitlemine. Keskkonnaministri määrusega nr 89 (8. juulist 2004) kehtestati Eestis esmakordselt Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Direktiivist 2000/53/EÜ tulenevalt kasutuselt kõrvaldatud sõidukite ehk romusõidukite käitlusnõuded. Tulenevalt Direktiivi 2000/53/EÜ artiklist 9 peavad liikmestriigid iga kolme aasta tagant saatma komisjonile aruande direktiivi rakendamise kohta. Kuna Eestis polnud antud valdkond varem õigusaktidega reguleeritud, puudus ka usaldusväärne informatsioon tegutsevate autolammutuskodade ja romusõidukite käitlemise kohta. 2004. aasta juulis tellis Keskkonnaministeeriumi jäätmeosakond konsultatsiooni- ja projekteerimisfirmalt PIC Eesti AS selleteemalise töö.

Käesoleva magistritöö eesmärk on anda ülevaade romusõidukite käitlemisest Eestis. Selleks teha kindlaks autolammutuskodade arv Eestis ja hinnata nende vastavust Keskkonnaministri 08.07.2004.a. määruse nr 89 nõuetele ning grupeerida lammutuskodade suuruse, lammutatavate autode arvu ja keskkonnaohtlikkuse järgi ning kaardistada lammutuskodade asukohad. Käesolevas magistritöös on kasutatud PIC Eesti AS poolt kogutud andmebaase, kuna töötades nimetatud ettevõttes olin ise selle projekti vastutav täitja külastades ja hinnates kõiki Eestis käesoleval ajal tegutsevad autolammutuskodasid.

Käesolevas magistritöös antakse ülevaade Euroopa Liidu jäätmealast seadusandlusest ja direktiivist 2000/53/EÜ ning Eesti jäätmealast seadusandlusest ja romusõidukite käitlemist käsitlevast määrusest. Samuti analüüsitakse sõidukite ja romusõidukite arvu Eestis ning antakse ülevaade romusõidukite koostisest nende ehitamisel kasutatud materjalide seisukohalt ja romusõidukite käitlemisest tulenevate jäätmevoogude kohta.

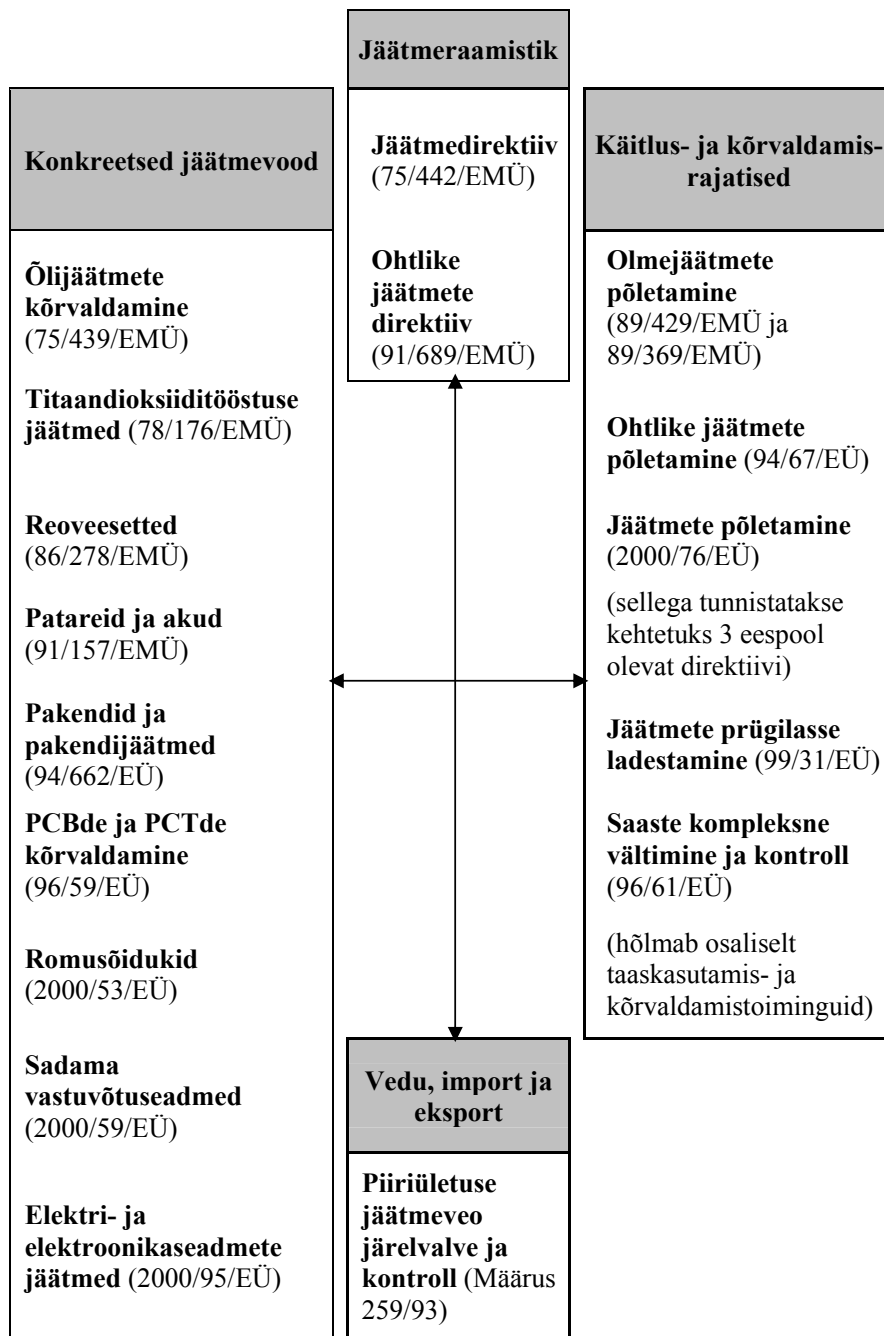
1. EUROOPA LIIDU JÄÄTMEALANE SEADUSANDLUS

1.1. Euroopa Liidu jäätmealased direktiivid

Euroopa Liidu (EL) jäätmealased direktiivid on jaotatud nelja rühma: jäätmeraamistik, konkreetsed jäätmevood, käitlus- ja kõrvaldamisrajatised ning vedu, import ja eksport (vt Joonis 1). EL Nõukogu Direktiiv 75/442/EMÜ jäätmete kohta (edaspidi Jäätmedirektiiv) on EL jäätmealaste õigusnormide üldine “raamistik”. Selles direktiivis on määratletud mõisted, printsiibid, protseduurid ja institutsionaalne raamistik kogu jäätmehooldusvaldkonna jaoks. Jäätmete õigusraamistiku teine osa on ohtlike jäätmete direktiiv (91/689/EMÜ), milles on sätestatud ohtlike jäätmete mõiste ja käitlemine. [1]

Lisaks jäätmete raamdirektiivile reguleeritakse rea muude direktiividega konkreetseid jäätmevoogusid. Need on titaandioksiidi jäätmed, pakendi ja pakendijäätmed, õlijäätmed, PCB-d ja PCT-d, patareid ja akud, reoveesetted, romusõidukid, elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmed ning sadama vastuvõtuseadmed laevadelt pärinevate jäätmete ja lastijäätmete tarvis [1].

Eraldi rühma moodustavad direktiivid, millega reguleeritakse jäätmekäitlustoiminguid: olme- ja ohtlike jäätmete põletamine ning jäätmete kõrvaldamine prügilatesse ladestamise teel. Teatavate jäätmehooldustoimingute tarvis on vaja eriluba saaste kompleksset vältimist ja kontrolli käsitleva nõukogu direktiivi 96/61/EÜ alusel [1].

Joonis 1. Euroopa Liidu jäätmealased direktiivid [1]

1.2. Nõukogu Direktiiv 75/442/EMÜ jäätmete kohta

Nõukogu Direktiivi 75/442/EMÜ (15. juuli 1975) jäätmete kohta [2] kohaldatakse mistahes ainete või objektide suhtes, mis kuuluvad direktiivi lisas 1 ära toodud kategooriasse, ning mille nende valdaja on kasutuselt kõrvaldanud või kavatseb seda teha või on kohustatud seda tegema. Direktiivi ei kohaldata gaasiliste heitmete ning teatavatesse kategooriatesse kuuluvate jäätmete suhtes, näiteks radioaktiivsed jäätmed, kaevandusjäätmed, loomakorjused ja põllumajanduslikud jäätmed ning reovesi [2].

Jäätmedirektiivi artiklites 3, 4 ja 5 sätestatud peamised eesmärgid on [1]:

- Vältida või vähendada jäätmete teket ja nende ohtlikkust ning võtta jäätmeid taaskasutusele ringlussevõtu, korduskasutuse, taaskasutuse või mistahes muu protsessi teel teisese toorme eraldamiseks või jäätmete kasutamiseks energiaallikana. Liikmesriigid teatavad komisjonile kõigist meetmetest, mida nad kavandavad nende eesmärkide saavutamiseks rakendada.
- Liikmesriigid rakendavad vajalikud meetmed, et tagada jäätmete taaskasutamine ja kõrvaldamine viisil, mis ei sea ohtu inimese tervist ning mille käigus ei kasutata keskkonda ohustavaid protsesse ega meetodeid. Nad võtavad tarvitusele ka vajalikud meetmed, et keelata jäätmete hülgamine, kaadamine või kontrollimata kõrvaldamine.
- Liikmesriigid võtavad tarvitusele asjakohased meetmed ja kui see on vajalik või soovitatav, siis teevad seda koostöös teiste liikmesriikidega, et luua ühtne ja sobiv jäätmekõrvaldusrajatiste võrgustik, võttes kasutusele parimat võimalikku tehnoloogiat, mis ei põhjusta liigseid kulutusi. Selline võrgustik peab tagama ühenduse kui terviku sõltumatuse jäätmete kõrvaldamise valdkonnas ning võimaldama liikmesriikidel omaette seda eesmärki saavutada, arvestades geograafilisi tingimusi ning vajadust spetsiaalsete rajatiste järele seoses teatavate jäätmeliikidega.

Jäätmedirektiiv (75/442/EMÜ) määratleb ka jäätmekäitluse hierarhia (enamsoositud tehnilistest tegevustest vähemsoosituteni). Ehkki jäätmete prügilasse ladestamist on allpool nimetatud kõige vähem soositud tegevuseks, on see tegelikult iga jäätmekäitlussüsteemi ülitähtis osa, kuna kõigi teiste tegevuste tulemusena tekib alati teatud kogus ladestamist vajavaid jääke (näiteks põletamisel tekkiv tuhk, kompostimisjäägid). Jäätmedirektiiv annab soovitusi, et jäätmete prügilasse ladestamist peab minimeerima ning et kõiki jäätmeid tuleks taaskasutada, korduskasutada, ümber

töödelda või töödelda võimalikult suures ulatuses, et vähendada nii nõudlust prügilapinna järele kui ka jäätmete prügilatesse ladestamisega kaasnevat potentsiaalset keskkonnariski [3].

Jäätmekäitluse hierarhia enamsoositud tehnilisest tegevusest vähemsoosituteni on järgmine [3]:

- jäätmete tekkimise vältimine ja minimeerimine;
- jäätmete korduskasutamine;
- jäätmete taaskasutamine;
- jäätmete ümbertöötlemine;
- jäätmete kasutamine energiaallikana;
- jäätmete põletamine;
- jäätmete prügilasse ladestamine.

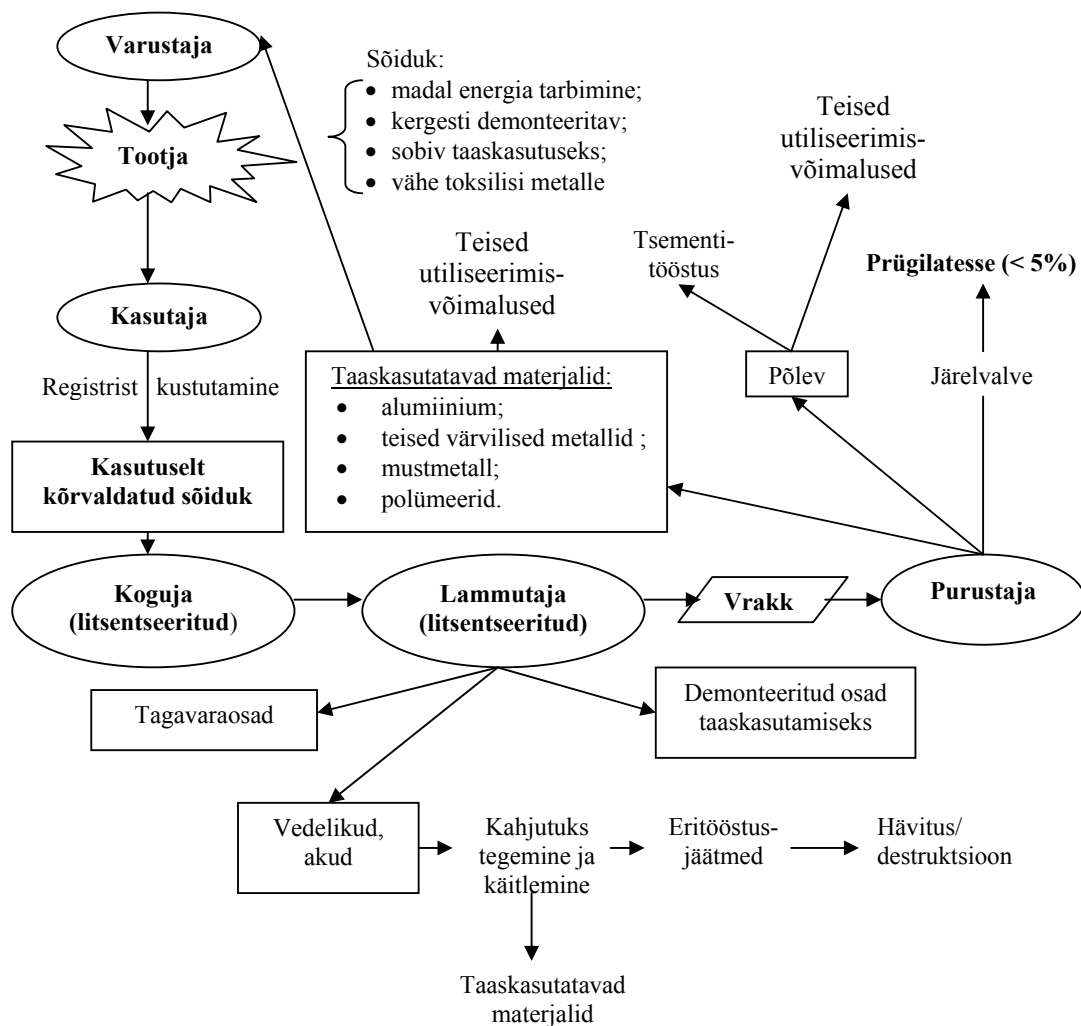
1.3. Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Direktiiv 2000/53/EÜ kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta

Üks spetsiifilist jäätmevoogu reguleeriv direktiiv on Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Direktiiv 2000/53/EÜ kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta (18. septembrist 2000), mis käsitleb kasutuselt kõrvaldatud sõidukeid ehk romusõidukeid ja nende käitlemist.

Direktiivis nähakse ette meetmed, mis on esmajoones suunatud sõidukitest tekkivate jäätmete vältimisele ning kasutuselt kõrvaldatud sõidukite taaskasutusvormidele, et vähendada jäätmete kõrvaldamist ning parandada nende ettevõtete keskkonnakaitsealaseid töötlemusi, kes vahetult tegelevad sõidukitega nende tööea jooksul ning kasutuselt kõrvaldatud sõidukite käitlemisega [4].

Direktiivi kohaselt on romusõiduk ehk kasutuselt kõrvaldatud sõiduk (inglise keeles *end-of life vehicle*) direktiivi 75/442/EMÜ artikli 1 punkti a tähenduses jäätmetena käsitletav sõiduk. Samas direktiivis on määratletud, et sõiduk on direktiivi 70/156/EMÜ IIA lisas nimetatud M1- või N1-kategooria mistahes sõiduk ning direktiivi 92/61/EMÜ määratluse kohane kolmerattaline mootorsõiduk, välja arvatud kolmerattaline mootorratas.[4]

Joonis 2. Kasutuselt kõrvaldatud sõidukite käitlemise etapid vastavalt Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Direktiivile 2000/53/EÜ [5].

Joonisel 2 on toodud kasutuselt kõrvaldatud sõidukite käitlemise etapid vastavalt Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Direktiivile 2000/53/EÜ. Sõidukite käitlusahela peamised lülid tootmisahelas on tootja, maaletooja ja/või turustaja ja kasutuselt kõrvaldatud sõiduki ahelas koguja, lammutaja ja purustaja. Direktiivis seatud eesmärkide saavutamiseks peavad kõik nimetatud ahelad ja lülid tegema koostööd [5].

Direktiivi kohaselt peaks toodetud sõiduk rahuldama järgmisi eesmärke: madal energia tarbimise tase, kergesti demonteeritav ja taaskasutatav ning peab sisaldama võimalikult vähe toksilisi metalle (Pb, Hg, Cd ja Cr (VI)). Nende eesmärkide saavutamiseks peab

tootja teadma vastavaid tehnilisi ja ökonoomilisi võimalusi, taaskasutamise astet ja kasutuselt kõrvaldatud sõiduki lammutamise ja purustamise efektiivsusi. Teisest küljest, peab tootja nimetatud eesmärkide saavutamiseks varustama demonteerimisandmetega igat uut tüüpi masinat, mille ta turule viib ning see peab olema kohane demonteerimiseks, taaskasutamiseks ja ringlussevõtuks.[5]

Direktiiv nõuab, et romusõidukite kogujad ja lammutajad oleksid litsentseeritud ning sõiduki üleandmine neile toimuks mistahes kuludeta viimasele valdajale ja/või omanikule, sest sõidukil puudub turuväärtus või selle turuväärtus on negatiivne. Romusõidukite kogujad ja lammutajad peavad sõiduki valdajale ja/või omanikule väljastama lammutustõendi, mille alusel saab kasutuselt kõrvaldatud sõidukit registrist kustutada.[4]

Lammutaja roll on demonteerida kasutuselt kõrvaldatud sõidukist müügikõlblikud osad, näiteks nagu mootor, käigukast, keredetailid [5]. Direktiivi kohaselt on lammutuskodade üheks tähtsaks ülesandeks ka kasutuselt kõrvaldatud sõidukitest ohtlike ainete eemaldamine [4]. See hõlmab endas sõidukitest kõigi vedelike ja keskkonnaohtlike osade, näiteks akude eemaldamist. Lammutajad peavad käitlema ka kõik ohtlikud ained, mis lammutamisel tekivad. Lammutajate nõuetekohane tegevus hõlbustab oluliselt järgnevat kerede purustamise protsessi ja vähendab prügilatesse ladestava materjali hulka. Ohtlike ainete eemaldamine aitab vältida ka purustusjääkide saastumist [5].

Purustamise etapp hõlmab endas vrakkide purustamist ning separeerimise teel musta ja värvilise metalli eraldamist purustatud materjalist. Eraldatud materjal tagastatakse enamasti autotootjatele uute osade tootmiseks [5].

Romusõiduki põlevaid osi saab kasutada neid tööstustes fossiilsete kütuste asemel, näiteks tsemenditööstuses. Ülejäänud osa romusõidukist, purustusjääk ladestatakse prügilatesse. Prügilatesse saadetakse see materjal, millel ei ole ei majanduslikku ega tehnilist potentsiaali taaskasutamiseks [5].

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Direktiiv 2000/53/EÜ seab järgmised eesmärgid: suurendada liikmesriikides kõigi kasutuselt kõrvaldatud sõidukite aastane kordus- ja taaskasutus hiljemalt 1. jaanuariks 2006 85%-ni ja hiljemalt 1. jaanuariks 2015 95%-ni sõiduki keskmisest massist. Tõsta aastane korduskasutus ja ringlussevõtt 1. jaanuariks

2006 vähemalt 80%-ni ja 1.jaanuariks 2015 vähemalt 85%-ni sõiduki keskmisest massist.[4] Praegu taaskasutatakse Euroopa Liidus keskmiselt 75% sõiduki keskmisest massist [5].

Liikmesriigid peavad võtma tarvitusele vajalikke meetmeid tagamaks, et kõik kasutuselt kõrvaldatud sõidukid ladustatakse (ka ajutiselt) ning käideldakse direktiivi 75/442/EMÜ artiklis 4 ettenähtud üldnõuete kohaselt ning kooskõlas direktiivi 2000/53/EÜ I lisas sätestatud tehniliste miinimumnõuetega, ilma et see piiraks tervishoiu- ja keskkonnaalaste siseriiklike määruste kohaldamist [4].

Direktiivi 2000/53/EÜ I lisas toodud tehnilised miinimumnõuded on järgmised [4]:

1. Kasutuselt kõrvaldatud sõidukite ladustamiskohad (kaasa arvatud ajutise ladustamise korral) enne töötlemist:

- peavad olema mitteläbilaskva pinnasega asjakohased alad, mis on varustatud vedelike kogumisseadmete, dekanterite ja õlipüüduritega,
- peavad sisaldama seadmeid vee, sealhulgas vihmavee töötlemiseks kooskõlas tervishoiu- ja keskkonnaalaste eeskirjadega.

2. Töötlemiskohad:

- mitteläbilaskva pinnasega asjakohased alad, mis on varustatud vedelike kogumisseadmete, dekanterite ja õlipüüduritega,
- demonteeritud varuosade nõuetekohane ladustamisvõimalus, kaasa arvatud õliga saastunud varuosade mitteläbilaskva pinnasega ladustamiskoht,
- asjakohased konteinerid akude (elektrolüütide neutraliseerimisega kohapeal või mujal), filtrite ja PCB/PCT sisaldavate kondensaatorite hoidmiseks,
- asjakohased paagid kasutuselt kõrvaldatud sõiduki vedelike eraldi hoidmiseks: kütus, mootoriõli, transmissiooniõli, ülekandeseadmeõli, hüdraulikaõli, jahutusvedelikud, antifriis, pidurivedelikud, akuhapped, kliimaseadmesüsteemide vedelikud ning kõik muud kasutuselt kõrvaldatud sõiduki vedelikud,
- seadmed vee, sealhulgas vihmavee töötlemiseks kooskõlas tervishoiu- ja keskkonnaalaste eeskirjadega.
- nõuetekohane kasutatud rehvide ladustamine, kus peetakse silmas tuleohutust ning välditakse ülemääraselt suurte koguste ladustamist.

-

3. Kasutuselt kõrvaldatud sõidukite keskkonnaohutuks muutmise toimingud:
  - akude ja vedelgaasimahutite eemaldamine,
  - plahvatusohtlike osade eemaldamine või neutraliseerimine (näiteks turvapadjad),
  - kütuse, mootoriõli, transmissiooniõli, käigukastiõli, hüdraulikaõli, jahutusvedelike, antifriisi, pidurivedelike, kliimaseadmesüsteemide vedelike ja kõigi kasutuselt kõrvaldatud sõidukis sisalduvate muude vedelike eemaldamine ja eraldi kogumine ning hoidmine juhul, kui need ei ole vajalikud vastavate osade korduvkasutamisel,
  - kõigi elavhõbedat sisaldavate osade eemaldamine võimalikult suurel määral.
4. Töötlemistoimingud ringlussevõtu edendamiseks:
  - katalüsaatorite eemaldamine,
  - vaske, alumiiniumi ja magneesiumi sisaldavate metallosade eemaldamine, kui nimetatud metallid ei ole juba purustamisel üksteisest eraldatud,
  - rehvide ja suurte plastosade (kaitseraud, esipaneel, vedelikumahutid jne) eemaldamine, kui nimetatud materjalid ei ole purustamisel üksteisest eraldatud nii, et neid oleks võimalik materjalidena tõhusalt ringlusse võtta,
  - klaasi eemaldamine.
5. Ladustamistoimingud ei tohi vigastada vedelikke sisaldavaid või taaskasutatavaid osi ega varuosi.

Direktiivi 2000/53/EÜ artikkel 9 kehtestab liikmesriikidele ka vastava aruandluse ja teavitamise korra ning selle kohaselt peavad liikmesriigid saatma iga kolme aasta tagant Euroopa Liidu komisjonile aruande direktiivi rakendamise kohta. Aruanne peab sisaldama asjaomast teavet võimalike muudatuste kohta mootorsõidukite müümise ning kogumise, demonteerimise, purustamise, taaskasutamise ja ringlussevõtu struktuuris [4].

2. EESTI JÄÄTMEALANE SEADUSANDLUS

2.1. Jäätmeseadus

Eesti jäätmehooldust reguleeriv seadusandlus täieneb pidevalt, eelkõige tänu Euroopa Liitu astumisele 1.mail 2004 ja sellega kaasnevate kohustustega. Eesti jäätmehooldust tervikuna reguleerib Jäätmeseadus, mis jõustus 1.mail 2004. Jäätmeseadus on kooskõlas Euroopa Liidu jäätmealase seadusandlusega. Jäätmeseadus sätestab üldnõuded jäätmete tekke ning neist tuleneva tervise- ja keskkonnaohu vältimiseks ning jäätmehoolduse korralduse jäätmete ohtlikkuse ja koguse vähendamiseks, samuti vastutuse kehtestatud nõuete rikkumise eest [6].

2004.aastal vastuvõetud jäätmeseadus tõi Eesti keskkonnaseadusandlusse ka uued mõisted – *probleemtoode* ja *tootja* ning *tootja vastutus*. Vastavalt Jäätmeseaduse § 25 lõige 1-le on probleemtoode selline toode, mille jäätmed põhjustavad või võivad põhjustada tervise- või keskkonnaohu, keskkonnanahäiringuid või keskkonna ülemäärast risustamist. Vastavalt Jäätmeseaduse § 25 lõige 2 punktile 3 kuuluvad mootorsõidukid ja nende osad probleemtoodete hulka [6].

Tootja on Jäätmeseaduse § 23 tähenduses isik, kes [6]:

- 1) valmistab ja müüb tooteid oma kaubamärgi või -nimetuse all, sõltumata müügiviisist, kaasa arvatud posti- ja elektrooniline müük;
- 2) tegeleb teiste poolt valmistatud toodete edasimüügiga, sõltumata müügiviisist, kaasa arvatud posti- ja elektrooniline müük;
- 3) veab sisse tooteid Eestisse nende turustamise või edasimüümise eesmärgil.

Seega kuuluvad tootjate hulka ka mootorsõidukite ja nende osade maaletoojad ja müüjad.

Tootja on kohustatud tagama tema valmistatud, edasimüüdud või sisseveetud probleemtoodetest tekkivate jäätmete kokkukogumise ja nende taaskasutamise või nende kõrvaldamise ja omama selle kohustuse täitmiseks piisavat tagatist [6]. See küll võib mõningal määral tõsta uute autode hinda [7], kuid samas paneb autotootjaid looma võimalikult keskkonnasõbralikke ja taaskasutatavaid autosid.

2.2. Romusõidukeid käsitlev seadusandlus Eestis

Tulenevalt Euroopa Liidu direktiividest ja Jäätmeseadusest töötas Keskkonnaministeeriumi jäätmeosakond, koostöös Saksa konsultatsioonifirmaga Ökopool, välja kasutuselt kõrvaldatud sõidukite direktiivi rakendamise meetmed Eestis.

2.2.1. Mootorsõidukite ja nende osade kogumise, tootjale tagastamise, taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded, kord ja sihtarvud ning rakendamise tähtajad

Jäätmeseaduse (RT I 2004, 9, 52; 30, 208) § 26 lõigete 3 ja 8 alusel kehtestas Vabariigi Valitsus 13. detsembril 2004. a määruse nr 352 „Mootorsõidukite ja nende osade kogumise, tootjale tagastamise, taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded, kord ja sihtarvud ning rakendamise tähtajad” [8].

Vastavalt määruse §-le 2 korraldab tootja romusõidukite ja mootorsõidukite hooldusel tekkinud kasutatud osade kogumise ja edasise käitlemise. Romusõidukite kogumine ja tootjale tagastamine tuleb tootjal korraldada selliselt, et romusõiduki omanikule oleks sõidukist loobumine võimalikult mugav ja romusõiduki kogumiskohta üleandmine võimalik vähemalt selle omaniku elukohajärgse maakonna piires või 50 km raadiuses [8].

Tootja või tema volitatud isik on kohustatud vastu võtma Vabariigi Valitsuse 30. oktoobri 2001. a määruse nr 329 „Riikliku liiklusregistri asutamine ja registri pidamise põhimäärus” (RT I 2001, 86, 516) §-ga 1 asutatud „Liiklusregistris” arvel olevad mootorsõidukid, millel on majandus- ja kommunikatsiooniministri 24. augusti 2004. a määruse nr 175 „Mootorsõiduki ja selle haagise registreerimise eeskiri” (RTL 2004, 116, 1815) § 2 punkti 5 kohane *registreerimistunnistus* [8].

Romusõiduki annab kogumiskohta või lammutuskotta selle omanik või tema poolt volitatud isik, viimase puudumisel romusõiduki asukoha valla- või linnavalitsus. Romusõidukite kogumiskoht või autolammutuskoda annab romusõiduki üleandnud isikule majandus- ja kommunikatsiooniministri 24. augusti 2004.a määruse nr 175 “Mootorsõiduki ja selle haagise registreerimise eeskiri” § 7 lõike 4 punkti 2 nimetatud *lammutustõendi*. Romusõidukite toimetamisel kogumiskohta või lammutuskotta tuleb

vältida nende purunemist, mis takistaks hilisemat osade korduskasutust ja materjalide taaskasutust või tekitaks ohtu keskkonnale [8].

Määrusega on kehtestatud ka samad sõidukite taaskasutuse, korduskasutuse ja ringlussevõtu määrad ja tähtajad kui need on Direktiivis 2000/53/EÜ (vt punkt 1.2). Tootja on vabastatud romusõiduki taaskasutuse kohustusest 31. detsembrini 2005. a. [8].

2.2.2. Romusõidukite käitlusnõuded

Jäätmeseaduse § 29 lõike 4 punkt 7 alusel kehtestas keskkonnaminister 8.juulil 2004.a määruse nr 89 “Romusõidukite käitlusnõuded” [9] (muudetud 29.03.2005 Keskkonnaministri määrusega nr 21 [10]). Selle määruse reguleerimisalasse kuuluvad mootorsõidukid, mis on neljarattalised mootorsõidukid liikluseaduse tähenduses ning kolmerattalised mootorsõidukid, välja arvatud kolmerattalised mootorrattad ja kolmerattalised mopeedid [10]. Kuni muudatuste tegemiseni (29.03.2005) oli määruses kehtestatud, et reguleerimisalasse kuuluvad vaid need mootorsõidukid ja nende osade jäätmed, mis kuuluvad mootorsõidukite kategooriasse M1 ja N1 [9]. M1 kategooria sõiduk (sõiduauto) on mootorsõiduk, mida kasutatakse reisijate veoks ja milles ei ole üle 9 istekoha (sh juhi koht). N1 kategooria sõiduk on mootorsõiduk, mida kasutatakse veoste veoks ja mille täismass ei ületa 3,5 t [11].

Määruse kohaselt on *lammutuskoda* jäätmekäitluskoht, kus toimub romusõidukite demonteerimine ja millele on selleks tegevuseks väljastatud ohtlike jäätmete käitluslitsents ja jäätmeluba või *Saastuse kompleksse vältimise ja kontrollimise seaduse* paragrahv 6 alusel väljastatud kompleksluba. *Kogumiskoht* on jäätmekäitluskoht, kus toimub romusõidukite kogumine ja millele on selleks tegevuseks väljastatud vastav ohtlike jäätmete käitluslitsents ja jäätmeluba [9].

Tulenevalt Direktiivi 2000/53/EÜ artiklis 6 ja lisa I toodud tehnilistest miinimumnõuetest lähtuvalt kehtestas keskkonnaminister 8.juuli 2004.a määrusega nr 89 romusõidukite kogumiskohtadele ja lammutuskodadele esitatavad nõuded. Nõudeid tuleb täita hiljemalt 1. novembrist 2004 [9], kuigi keskkonnaministri 29. märtsi 2005. a määrus nr 21 (jõust. 15.04.2005) muutis need nõuded mõnevõrra leebemaks.

Lammutuskojas romusõiduki demonteerimisel eraldatakse sõidukist [9]:

- korduvkasutatavad osad, mis demonteeritakse vastavalt turu vajadust ja ohutust tagades;
- akud;
- PCB-sid ja PCT-sid sisaldavad kondensaatorid;
- vedelgaasi mahutid;
- kütus, õlid, jahutusvedelik, klaasipesuvedelik ja kõik muud vedelikud;
- õli- ja kütusefiltrid;
- kliimaseadmete täiteaine;
- plahvatusohtlikud osad, näiteks turvapatjade käivitusseadmed, kui neid ei ole võimalik kohapeal neutraliseerida;
- elavhõbedat sisaldavad seadmed.

Enne romusõiduki lõplikku purustamist tuleb sellelt demonteerida [9]:

- katalüsaatorid;
- vaske, alumiiniumi ja magneesiumi sisaldavad metallosad, kui nimetatud metallid ei ole purustamisel eraldatavad;
- rehvid;
- klaas;
- suured plastosad (näiteks kaitserauad, esipaneel, vedelikumahutid), kui nimetatud materjalid ei ole pärast purustamist eraldatavad.

Romusõiduki demonteerimisel ja lammutamisel tuleb tagada demonteeritud osade sobivus eelkõige ringlussevõtuks ja kordus- või taaskasutuseks [9].

Romusõidukite kogumiskoht peab olema [9]:

- 1) ümbritsetud taraga,
- 2) varustatud valveseadmetega ja ööpäevaringse valvega (29.03.2005 muudetud: valveseadmetega või ööpäevaringse valvega [10])
- 3) pinnaga, mille kate ei lase läbi vett;
- 4) varustatud sademevee kogumisseadmete ja õlipüüduritega.

Lisaks kehtestas keskkonnaminister oma 29. märtsi 2005. a määrusega nr 21 (jõust. 15.04.2005), et kogumiskoht ei pea olema varustatud sademevee kogumisseadmete ja

õlipüüduriga, kui romusõidukite kogumine või demonteerimine toimub hoones ning hoone ei ole ühendatud ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniga [10].

Lisaks romusõidukite kogumiskohale esitatud nõuetele, peavad romusõidukite käitlemiskohas olema [9]:

- 1) hoiuruumid (29.03.2005 muudetud: või rajatised [10]) demonteeritud osade ja ohtlike jäätmete ladustamiseks;
- 2) konteinerid akude, filtrite, PCB-sid ja PCT-sid sisaldavate kondensaatorite ladustamiseks;
- 3) mahutid romusõidukitest eraldatud vedelike ja gaaside eraldi kogumiseks ja ladustamiseks;
- 4) eraldi alad kasutatud rehvide ja muude tuleohtlike osade ladustamiseks;
- 5) kaal.

Selles määruses ega ka üheski teises seni Eestis vastuvõetud õigusaktis pole lahti seletatud mõistet „käitluskoht“. Käesolevas magistritöös käsitletakse käitluskohana kohta, kus toimub romusõidukite demonteerimine ja demonteerimisel saadud osade ning ohtlike jäätmete ladustamine.

3. SÕIDUAUTODE KOOSTIS JA MATERJALIDE TAASKASUTAMISE MÄÄRAD TULENEVALT TEISTE MAADE KOGEMUSTEST

Romusõidukite taaskasutamine hõlmab endas nii korduskasutust, ringlussevõttu kui ka energiakasutust. Romusõidukite taaskasutamise liikumapanev jõud, kriteerium ja idee on mitmete faktorite koosmõju tulemus ning see on aja jooksul muutunud. Näiteks, kaarahju väljatöötamisega 1960-70-ndatel aastatel suurenes oluliselt sõidukite kerde taaskasutamine toormena. Hiljem, kõrgekvaliteedilise terase tootmise arenguga kaasnesid rangemad nõuded metallide puhtusele ning arenes välja metallide separeerimine [5].

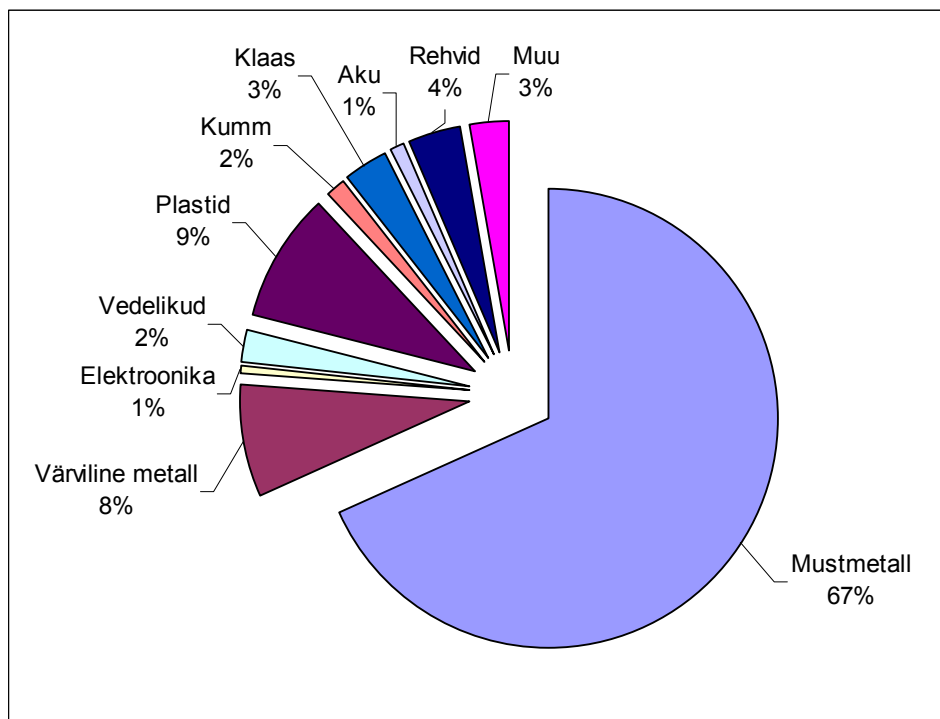
Käesoleval ajal ei mõjuta romusõidukite taaskasutamist mitte ainult majanduslikud ja tehnoloogilised faktorid vaid ka sotsiaalsed ja keskkonna-alased probleemid. Teisisõnu, autotööstus on muutumas säästva jäätmekäitluse suunas [5].

Sõiduauto koosneb paljudest erinevatest materjalidest, sellest seisukohast on auto koostis oluliselt muutunud viimaste kümnendite jooksul [12-14]. Metalli osakaal sõiduautes on oluliselt vähenenud, kasutama on hakatud kergemaid, rohkem kütusesäästlikke materjale nagu plastid. 2000. aastal läbi viidud uuringute kohaselt kaalus keskmine sõiduauto 1142 kg ja koosnes tabelis 1 ja joonisel 3 toodud materjalidest ja osadest [15].

Tabel 1

Keskmise sõiduauto koostis [15]

Materjal	Keskmine mass (kg)	Massi%
Mustmetall	780	68,3
Värviline metall	89	7,8
Elektroonika	8	0,7
Vedelikud	24	2,1
Plastid	104	9,1
Kumm	18	1,6
Klaas	33	2,9
Aku	13	1,1
Rehvid	40	3,5
Muu	33	2,9
KOKKU	1142	100,0

Joonis 3. Keskmise sõiduauto koostis (massi%) [15]

Keskmine sõiduauto koosneb ligikaudu 15 000 osast, mis on peamiselt valmistatud erinevatest metallidest või plastidest [16].

3.1. Plastid

Üha rohkem kasutatakse autodes erinevaid plaste. Kui 1985. aastal sisaldas uus auto keskmiselt 6% plaste, siis käesoleval ajal juba 9% [14]. Plaste kasutatakse ulatuslikult seetõttu, et need on korrosioonikindlad, kerged ja suhteliselt odavad. Plastist on valmistatud peamiselt sõiduki armatuurilaud, erinevad paagid vedelikele, pörkeraud, õhuvahetussüsteemi osad, uksepaneelid ja muud siseviimistluse detailid [18]. Tänu oma kergusele, aitab plastide kasutamine sõidukis säästa ka energiat. 1,3 tonni kaaluv auto, mis sisaldab 6% plaste tarbib oma eluea jooksul ca 1000 liitrit rohkem kütust kui 1,1 tonnine ja 9% plaste sisaldav auto [17]. Vaatamata romusõidukite küllalt kõrgele taaskasutuse määrale on romusõidukis sisalduvate plastide taaskasutuse määr väga madal (Euroopas 8,3% [13]) ja suur osa plastidest ladestatakse prügilatesse [12, 13, 17]. Peamine põhjus on selles, et autos on kasutatud väga erinevaid plaste [13, 17].

Sõidukites kasutatakse laialdaselt nii madalahinnalisi masstootmises valmistatavaid polümeere nagu polüeteen (PE), polüpropeen (PP), kui ka hinnalisi plaste – polükloropropeen (PC), polüatsetüleen (PA), polübutadieentereftalaat (PBT). Umbes 60% plastide massist on termoplastid, 20% termoreaktiivsed plastid ja 20% vahtpolümeerid. Kõige enam kasutatakse sõidukites polüpropeeni, polüuretaani ja polüvinüülkloriidi (PVC). Suurimad osakaalude muutused on leidnud aset PE, PP ja PC kasutamises. Tulevikus suureneb termoplastide (PP, PA, PE, PC) osakaal veelgi. Ainult polüvinüülkloriidi, fenoplasti ja akrüüli rakendamises ei ole oodata suurenemist, kuna nende taaskasutus on eriti raskendatud. Edasine plastide osakaalu suurenemine sõltub oluliselt sellest, kuidas suudetakse välja arendada adekvaatne jäätmekäitlussüsteem. Tõenäoline on, et plastide sisaldus stabiliseerub tasemel 13-15% keskmise sõiduauto massist [12].

3.2. Metallid

Kõige enam on romusõidukites musta ja värvilist metalli, kokku ca 76 % sõiduauto keskmisest massist [15]. Seetõttu on ka romusõidukid üheks tähtsamaks toormaterjali allikaks metallitööstuses.

Värvilisi metalle, nagu vaske, tsinki, plaatina ja pliid, on sõidukites kasutatud väga väikestes kogustes (kokku ca 2% sõiduki massist [5]) ning väga spetsiifilistel ja limiteeritud eesmärkidel [12]. Vaske kasutatakse peamiselt elektrijuhtmetes, radiaatorites, termostaatides ja mikroprotsessorites [12]. Tsinki kasutatakse korrosiooni kaitseks terasest keredetailides [12], armatuurilauas ja karburaatoris [19], plaatina leiab kasutamist katalüsaatorites ja plii põhiliselt akudes, aga ka vibratsioonisummutites, rataste tasakaaluvihitudes ja puksides [12]. Nimetatud värviliste metallide sisaldus mootorsõidukis peaks jääma samale tasemele ka tulevikus [12].

Alumiiniumi sisaldus Lõuna-Ameerikas ja Jaapanis toodetud autodes on märgatavalt tõusnud viimase kolme aastakümne jooksul, 1-2%-st 1960-ndatel 5-6%-ni 1990-datel. Uuemates automudelites ulatub alumiiniumi sisaldus isegi kuni 10%. Euroopas toodetud autodes on alumiiniumi sisaldus mõnevõrra väiksem, kuid tõenäoliselt suureneb lähiajal ka nende alumiiniumisisaldus. Alumiiniumi kasutatakse peamiselt erinevates sulamites. Alumiiniumi valuvorme kasutatakse mootoriplokkides, veepumpades,

õhukonditsioneerides, pidurites, ülekandemehhanismides, õlipumpades, kolbides, ratastes jne [12]. Alumiinium on täielikult taaskasutatav ilma et ta kaotaks oma omadusi ja alumiiniumil on hästi arenenud sekundaarne turg. Romusõidukis sisalduva alumiiniumi taaskasutuse aste on Euroopas ca 95% [13].

Raua ja terase osakaal sõidukis on viimaste aastakümnete jooksul märgatavalt vähenenud. Situatsioon muutus eriti pärast 1970–ndate aastate kütusekriisi kui terase ja raua vahetasid välja kergemad materjalid [12]. Keskmises sõiduauto kaalust moodustavad teras ja raud käesoleval ajal ca 68 % [15]. Rauda kasutatakse mehaanilistes osades, näiteks mootoris, terast peamiselt ehituslikes elementides, näiteks keres ja šassiis [12].

Teras ja raud eraldatakse romusõidukist peamiselt pärast sõiduki purustamist magnetilise separeerimise teel. Separeerimisel saadud musta metalli hulgast taaskasutatakse üle 95% materjalist [12]. Kõrge metallide sisaldus romusõidukis ning taaskasutamise määr muudavad sõiduki üheks taaskasutatavamaks tooteks maailmas [16].

3.3. Klaas

Klaas moodustab peaaegu 3% sõiduki massist [15]. Autotööstuses kasutatakse karastatud ja lamineeritud turvaklaasi. Karastatud klaasi on kerge sõidukist eemaldada pärast purustamist kildudeks. Lamineeritud klaas, aga ei purune kildudeks, kuna kahe klaasi vahel on õhuke polüvinüülbutüraalist (PVB) kile ning seetõttu tuleb see klaas eemaldada käsitsi. [20]

Euroopa Liidu liikmesriikides taaskasutatakse 5-10% romusõidukite klaasist [20], ülejäänud osa ladestatakse prügilatesse [20]. Klaasi taaskasutamise määr on väike, esiteks seetõttu, et klaaside eemaldamine romusõidukist on aeganõudev ja seetõttu paljud lammutajad ei eemalda enne purustamist romusõidukist klaase, samuti mõjutab klaasieraldust ka klassijäätmete madal hind sekundaartoorme turul, mistõttu see tegevus ei ole majanduslikult tasuv [21].

3.4. Rehvid

Rehvide mass on 40 kg, moodustades ca 3,5 % keskmisest romusõiduki massist [21]. Kuid romusõidukitest eraldatavad rehvid on vaid väike osa (ca 10% [13]) kogu kasutatud rehvide hulgast.

Kasutatud Rehvide Töögrupi 2001 aasta uuringute kohaselt võeti Euroopas ringlusse 22% rehvidest, 8,3 % kasutati energia tootmiseks, 9,9 % töödeldi ümber, 16 % korduskasutati ja 3,3 % kasutati prügilates ehitusmaterjalina. Ülejäänud 40 % kasutatud rehvidest ladestati prügilatesse, ladustati ajutiselt või kõrvaldati käibelt illegaalselt [17].

Taaskasutamata rehvide osakaal on erinevates riikides erinev. Prantsusmaal ladestatakse prügilatesse 45 %, Itaalias 40 % ja Hispaanias 75 % kasutatud rehvidest [13]. Eestis kogutud jäätmearuannete põhjal kõrvaldati ja ladestati prügilatesse 2002. aastal 18 % [22] ja 2003. aastal 35,8 % kasutatud rehvidest [23].

Tulenevalt Euroopa Nõukogu direktiivist 1999/31/EÜ prügilate kohta on EV Jäätmeseaduse § 133 sätestatud, et alates 16.juulist 2006 ei võeta prügilasse vastu kasutatud rehve ja kuni selle ajani võetakse vastu vaid tükeldatud rehve [6].

Purustatud rehve saab kasutada toormena teedehituses, samuti energeetiliseks otstarbeks. Eesti Elektriijaama Õlitehases kasutatakse purustatud rehve koos põlevkiviga vedelkütuse tootmiseks pürolüüsi teel. Kunda Tsemenditehases aga on võimalik kõrgel temperatuuril põletada purustatud rehve alternatiivkütusena. Lihtsam ja vähem kulukas on kasutada purustatud rehve prügilas biogaasi koguvate vahekihtide ehitamiseks või ajutiste prügilateede aluskihtides. Teedehituses sobivad nad suurepäraselt, näiteks suurte teede peale- ja mahasõitude aluskihtidesse [24].

Soome Maanteeamet kasutab vanu rehve teekonstruktsioonide all külmakergete vältimiseks. Vanu rehve on kasutatud täitematerjalina ka müratõkkevallides ja sillaehituses. Kuna rehvid on kivimaterjalist tunduvalt kergemad, sobivad nad sinna, kus tee aluspinnas on nõrk ja vajumisoht suur. Tavaliste tee täitematerjalidega võrreldes on rehvipuru väiksema mahukaaluga, ei absorbeeri vett ning laseb vett läbi paremini kui kruus. Tükeldamata rehvidega kindlustatakse nõlvu ning vähendatakse nende erosiooni.

Purustatud rehvid sobivad mineraalmaterjaliga segatuna nõlvade täiteks. Mitmetes riikides lisatakse kummipuru asfaltsegudesse. [24]

3.5. Akud

Aku moodustab keskmiselt 1,4 % sõiduauto massist [15]. Romusõidukitest eraldatud akud on vaid väike osa kogu kasutatud akude hulgast.

Kui akut ei saa enam korduskasutada, siis eraldatakse akust plii ning taaskasutatakse see. Akudest saadav plii moodustab suure osa sekundaarsest plii toormest, mida kasutatakse plii tootmises. Ei ole täpseid andmeid selle kohta, kui suur on romusõidukitest eraldatud akude osakaal kõikide kasutuselt kõrvaldatud akude üldkogusest, kuid on teada, et üldine akude taaskasutuse määr on Euroopas üle 90 % [17].

3.6. Vedelikud

Vedelike (mootoriõli, jahutusvedelik, pidurivedelik, aknapesuvedelik jne.) taaskasutus on romusõidukite keskkonnaohutuks muutmisel võtmeelemendiks. Mitteasjakohane vedelike eemaldamine ja levimine keskkonnas võib põhjustada lammutuskodade ja keskkonna saastumist. Kui vedelike eemaldamist autolammutuses ei tehta, jõuavad vedelikud koos keredega purustusetappi, saastades seal eraldatavaid materjale ja seejärel ladestatakse vedelikud koos muude purustusjääkidega prügilasse [13].

Keskmisses sõiduautos on 24 kg vedelikke [15]. Keskmiselt 65 % vedelikest moodustab bensiin, 12 % vesi, 9 % transmissioonivedelikud, 6 % etüleenglükool, 5 % mootoriõli, 1% glükooleeter, 1 % jahutusvedelik, 1 % aknapesuvedelik [14]. Kui romusõiduk ei sisalda kütust, on selles keskmiselt 15 liitrit vedelikke [25].

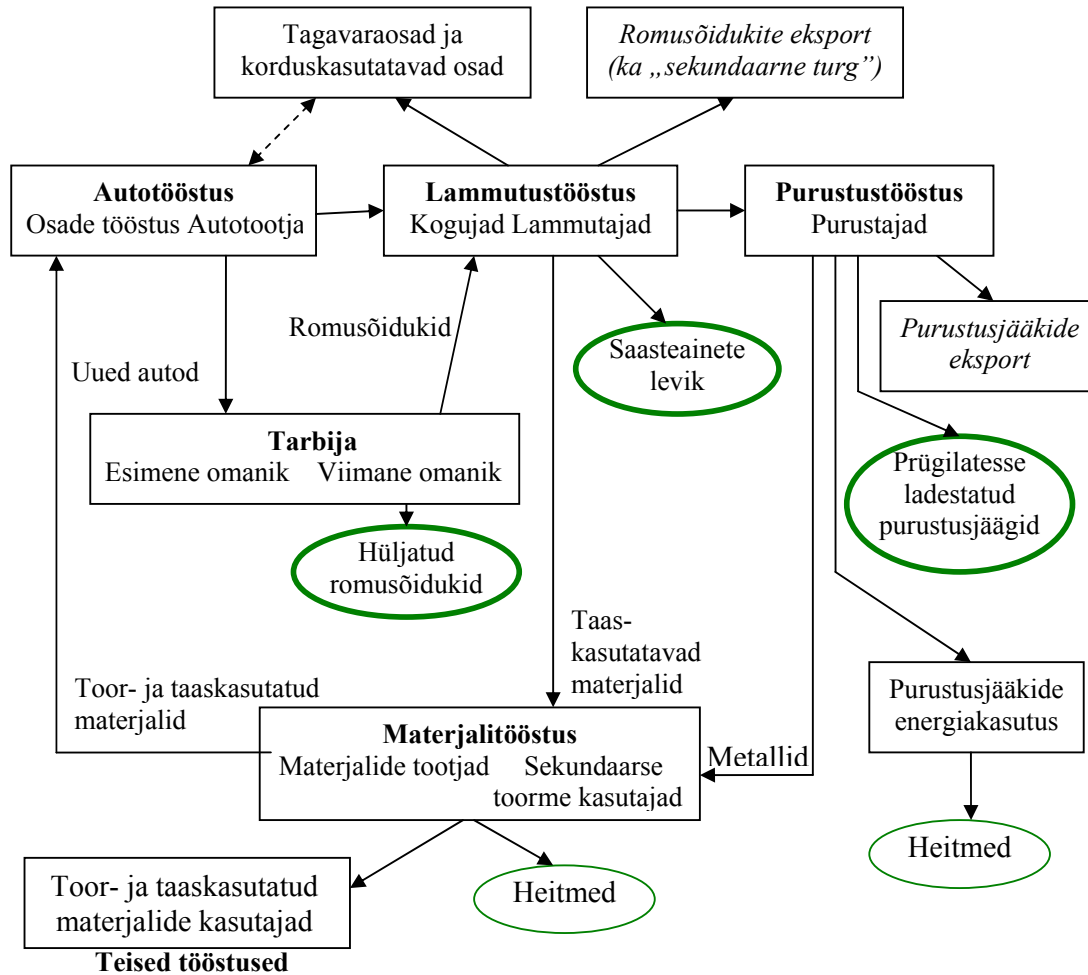
Õigete tööriistade ja seadmete olemasolu korral saab küllalt lühikese ajaga (20-30 minutit romusõiduki kohta) eemaldada sõidukist üle 98 % selles sisalduvatest vedelikest [26]. Kõige ohtlikumad keskkonnale on romusõidukis sisalduvad määrdeõlid. Üks liiter õli võib saastada kuni miljon liitrit puhast vett ja pinnasesse valgunud õli võib oluliselt kahjustada pinnase viljakust [17].

Täpne informatsioon romusõidukitest eraldatud vedelike kvantiteedi ja kvaliteedi kohta Euroopa Liidu liikmesriikides ja ka Eestis puudub. Arvatakse, et Euroopa Liidu maades kogutakse 57 % kasutatud määrideõldest, (kaasa arvatud ka need, mis ei ole pärit romusõidukitest), ja 60 % sellest töödeldakse ümber ja rafineeritakse taaskasutuseks [13]. Jäätmearuannete kohaselt taaskasutati 2002. ja 2003. aastatel Eestis ca 50 % mootori-, käigukasti- ja määrideõldest [22, 23].

4. ROMUSÕIDUKITE MÕJU KESKKONNALE

Kogu oma eluea jooksul mõjutab sõiduk suuremal või vähemal määral keskkonda. Kõige rohkem mõjutavad keskkonda hüljatud, omanikuta autod, samuti ka lammutajate poolt ebakorrektselt lammutatud romusõidukid ja purustusjäädid (vt Joonis 4) [12, 13].

Joonis 4. Romusõidukite käitlussüsteem ja keskkonda mõjutavad tegurid [13]

4.1. Hüljatud sõidukid

Alles hiljuti ei reguleerinud ükski direktiiv ega määrus Euroopa Liidus ega ka Eestis romusõidukite käitlemist. Enamikel juhtudel müüs viimane sõiduki omanik auto lammutuskojale või delegeeris selle töö kindlustusfirmale. Sageli osutus sõiduki viimine lammutuskotta liiga kulukaks ja sellisel juhul jäeti auto järelevalveta seisma. Lisaks

sellele, et hüljatud sõidukid ohustavad keskkonda, hõivavad nad linnades parkimiskohti ning on tihti vandalismi objektideks [27].

Hüljatud sõidukite hulka mõjutavad nii riikliku autoregistri ja litsentseeritud lammutuskodade olemasolu kui ka vanametalli ja kasutatud autode hind [27]. Prantsusmaal hüljatakse hinnanguliselt umbes 20 % romusõidukitest [12]. Euroopa Liidu liikmesriikides läbiviidud uuringute kohaselt on leitud, et keskmiselt 7 % sõidukitest hüljatakse keskkonda [16]. Eesti kohta käesoleval ajal andmed puuduvad, kuid ringi sõites on nii mõnegi korrusmaja ees või vana küüni taga näha selliseid autosid.

Kõik hüljatud sõidukid on keskkonnale ohtlikud, sest seal sisalduvad vedelikud (erinevad õlid, bensiin, pidurivedelik jne) ja teised ohtlikud ained võivad saastada keskkonda ning pahatahtlikult süüdatud sõidukid võivad ohustada ka inimesi ja nende vara. Samas on kõik hüljatud romusõidukid ka potentsiaalsed metalli allikad, mille taaskasutamisega saame vähendada maakide kasutamist metallide tootmiseks ning seeläbi vähendada keskkonnaressursside kasutamist [16].

4.2. Autolammutuskogad: kvaliteedi probleemid

Romusõidukite lammutamisega kaasnev negatiivne keskkonnamõju on seotud peamiselt väiksemate autolammutuskodadega. Väiksemad ettevõtted on tavaliselt orienteeritud romusõidukist saadava vanametalli müügile ning püüavad romusõiduki käitlemisele kulutada võimalikult vähe aega ja vahendeid. Sellised autolammutused koguvad romusõidukeid suuremates kogustes, et turustada korruga kõrgema vanametalli hinna tingimustes purustajale või vanametalli kokkuostjale. Selliste romusõidukite ümberlaadimisel võib kergesti kahjustada vedelike mahuteid ning õlid ja teised romusõidukites sisalduvad vedelikud võivad lekkida pinnasesse ning põhjavette. [12]

Kui ka vedelikud lastakse välja, siis õlifiltreid tavaliselt eraldi ei käidelda, vaid jäetakse need mootori külge ning nii on õlifiltrid potentsiaalsed reostuse allikad. Õlifiltritest saab spetsiaalse õlipressi abil õli välja pigistada ja järele jäänud filtrit saab käidelda koos ülejäänud terasega [17].

Harilikult ei eraldata romusõidukitest enne purustamist ka elavhõbedat sisaldavaid seadmeid nagu kapoti ja pagasiruumi valgustite horisontaalkaldelüliteid, kõrglahenduslampe ja navigatsioonisüsteeme [28], ega ka ABS pidurisüsteeme [29]. 87% autos leiduvast elavhõbedast on pärit elavhõbedalülititest [29]. 10-15 aasta vanuste sõidukite horisontaalkaldelülitid sisaldavad kuni 800 mg elavhõbedat [30].

Paljudes elavhõbedalülitites asub elavhõbe väikestes terasest kanistrites või kuulides ja eraldatakse seetõttu pärast romusõidukite purustamist koos terasega. Terase sulatamisel terasetööstuses elavhõbe aurustub ning saastab õhku. Väike osa (vähem kui 2 %) elavhõbedast on elavhõbedalülitites ka klaasist ampullides, mis kergesti purunevad romusõiduki purustamisel. Ampullides sisalduv elavhõbe läheb romusõidukite purustamisel kergfraktsiooni koosseisu ning ladestatakse koos purustusjääkidega prügilatesse [29].

Nii õhus, pinnases kui vees olev elavhõbe ohustab nii elusloodust kui inimest, kuna elavhõbe on püsiv, bioakumuleeruv ja toksiline saasteaine. Inimeseni jõuab elavhõbe läbi toiduahela, peamiselt kaladest, metüülelavhõbedana ja põhjustab inimesel närvisüsteemi kahjustusi ja mõjutab inimese vaimset arengut. [29]

Tavaliselt sellise tegutsemisstiiliga ettevõtted ei tasu ka nõutavaid riigimakse ega oma õnnetusjuhtumite katteks vajalikku kindlustust. Taoliste lammutajate tõttu on autolammutuskodjad omandanud halva maine ka rahva seas.

2000. aasta hinnangute kohaselt oli Saksamaal 5000-st tegutsevast autolammutuskodjast vastav litsents vaid 1400-l ja 360-l olid olemas praktiliselt kõik eeldused, et lähiajal litsents saada. Ainult 42 % autolammutuskodadest, mida analüüsiti, oli investeerinud vett mitteläbilaskvasse põrandasse, 23 % lammutajatest tühjendas romusõidukeid pidevalt vedelikest ja vähem kui 10 % käitles romusõidukeid korrektselt ladustades vedelikke sisaldavaid osasid keskkonnsõbralikult [13]. Olukord teistes Euroopa riikides ei erinenud suurel määral Saksamaa olukorrast. Tabelis 2 on toodud mõnedes Euroopa Liidu liikmesriikides tegutsenud lammutuskodade koguarv ja registreeritud, volitatud või sertifitseeritud lammutuskodade arv 2000. aastal, kui võeti vastu direktiiv 2000/53/EÜ ja tollased liikmesriigid olid samas olukorras, kui Eesti 2004. aastal.

Lammutuskodjad Euroopa Liidu liikmesriikides 2000. aastal [13]

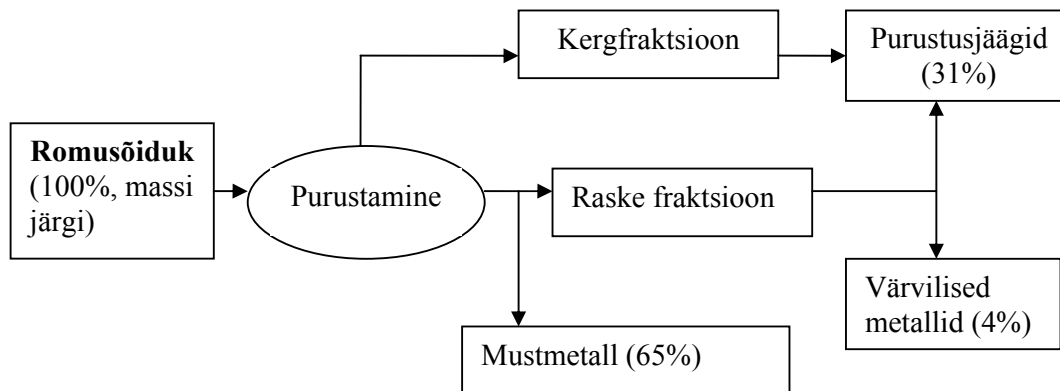
Riik	Lammutuskodade koguarv	Registreeritud/volitatud/sertifitseeritud
Belgia	450	50-60 sertifitseeritud
Taani	290	90 sertifitseeritud; 100-150 ei ole registreeritud
Prantsusmaa	2000	>1000 kontrollimata; 900 omavad lubasid; 423 sertifitseeritud (1999)
Soome	150	40-50 sertifitseeritud
Saksamaa	4000-5000	1400 sertifitseeritud
Itaalia	4500	1500 volitatud
Holland	907	907 litsentseeritud
Rootsi	700	700 registreeritud, 400 tegutseb reaalselt
Suurbritannia	3500	2000 litsentseeritud

Teiste tollaste Euroopa Liidu liikmesriikide kohta vastav informatsioon puudub [13].

Belgias, Taanis, Prantsusmaal, Soomes, Saksamaal, Itaalias, Hollandis, Rootsis ja Suurbritannias oli 2000. aastal hinnanguliselt kokku 17 000 autolammutuskoda neist 7307 (43%) oli registreeritud või litsentseeritud [13]. Käesolevaks ajaks on olukord kindlasti mõnevõrra paranenud, sest nendel riikidel on olnud viis aastat aega oma sellealast seadusandlust ja käitluspraktikat ellu rakendada.

4.3. Purustusjääd

Purustusjääd (inglise keeles. *Automobile Shedding Residue – ASR*) on romusõiduki purustamise ja metalli separeerimise tulemusena tekkinud jääd [12]. Jääd hõlmavad endas nii purustamise käigus õhku paisatavat kergfraktsiooni kui musta- ja värvilise metalli separeerimisest järele jäävat rasket fraktsiooni (vt joonis 5). Purustamisele mineva romusõiduki massist tekib keskmiselt 31% purustusjääke [12].

Joonis 5. Romusõiduki purustamisel tekkivate materjalide vood ja jäägid [12]

Arvestades, et purustamise etappi siseneb 70-80% romusõiduki algsest massist [12, 31], siis moodustab purustusjääkide mass 25% romusõiduki massist [12].

Tänu suhteliselt suurele plastide sisaldusele on purustusjääkidel kõrge kütteväärtus (3000 kuni 6000 kcal/kg [13]) ja seetõttu saab purustusjääke kasutada energeetilisel otstarbel tsemenditööstustes ja põletustehastes. Kuid ohtlike ainete sisaldus purustusjääkides võib tuua kaasa efektiivsemate ja spetsiifilisemate õhupuhastusseadmete vajaduse tehastes ja muuta tuha käitluse keerukamaks ning seeläbi mõjutada kogu protsessi maksumust [13].

Käesoleval ajal ladestatakse purustusjäägid valdavalt prügilasse, mis omakorda toob kaasa mitmeid probleeme. Esiteks prügilasse ladestamine pidevalt kallineb ning seeläbi muutub romusõidukite käitlemine ja purustamine samuti kallimaks. Teiseks tuleb ladestatud materjalide asemel tootmisel kasutada looduslikku tooret ning kolmandaks võivad purustusjäägid sisaldada ohtlikke aineid põhjustades seeläbi pinnase ja põhjavee saastumist. [12]

Purustusjääkide koostis

Purustusjääkide koostis sõltub purustamisele mineva materjali koostisest, aga ka materjalide separeerimise efektiivsusest ja taaskasutamist. Erinevates uuringutes hinnatud purustusjääkide koostis on erinev. Põhjuseks on asjaolu, et mõnedes purustusseadmetes käideldakse romusõidukitega samaaegselt ka teisi transpordivaldkonnas tekkivaid metallijäätmeid (raudteerööpad, rongirattad jne). Saksamaa Keskkonnaministeeriumi poolt läbiviidud hinnangu kohaselt koosnevad purustusjäägid plastidest (30-35%), kummist ja

elastomeeridest (20-30%), klaasist (10-16%), tekstiilist (10-16%), puidust (3-5%), värvist (3-5%), metallidest (0,5-4%) ja inertsetest materjalidest (10-20%). Euroopa Romusõidukite Projekti Grupi andmetel (1994) koosnevad purustusjääd peamiselt neljast komponendist: kumm (20%), tekstiil (25%), plastid (20%) ning klaas ja teised inertsed materjalid (35%) [12].

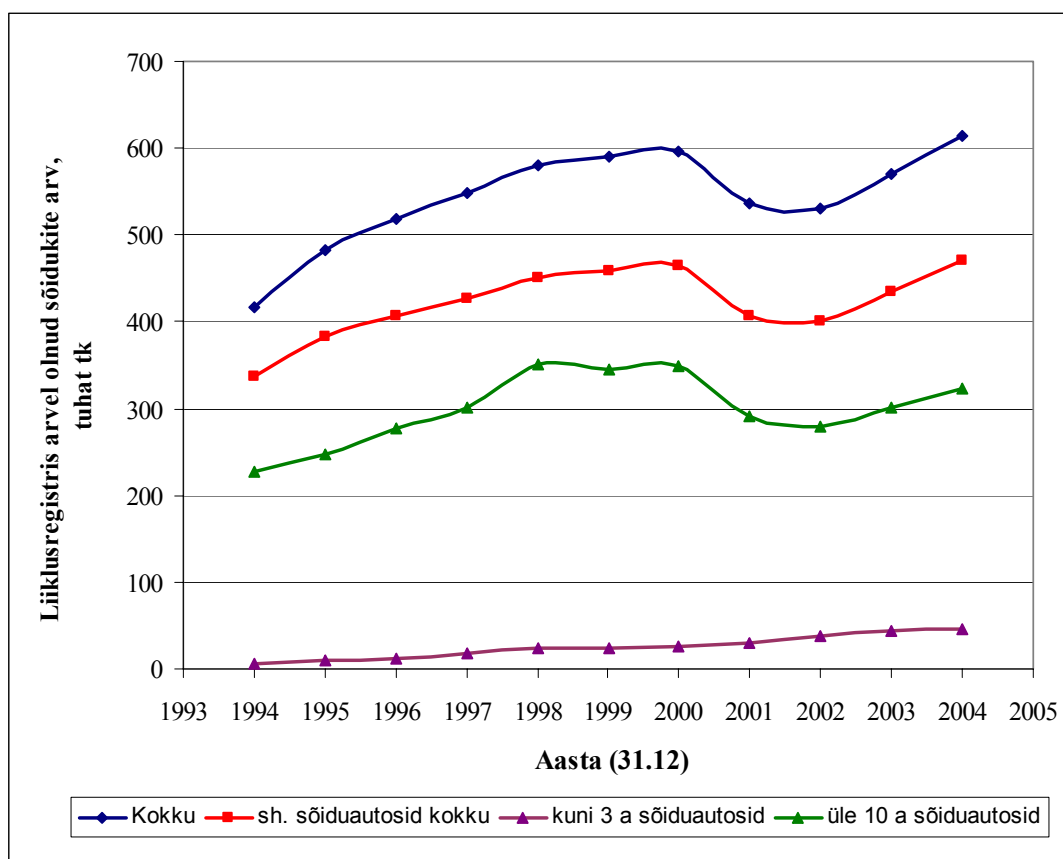
Lisaks makrokomponentidele on purustusjäädide koostises ka mikrokomponentidena ohtlikke aineid nagu polüaromaatseid süsivesinikke, polükloreeritud bifenüüle (0,05-0,20 mg PCB-d 1 kg purustusjäätmete kohta) ja raskmetalle [12,13].

Purustusjäädide kogused

Enne Euroopa Liidu laienemist (EL koosseisus oli 12 liikmesriiki) hinnati, et igal aastal tekkis romusõidukitest keskmiselt 2,2 miljonit tonni purustusjääke [13]. Toodud allika põhjal ei saa otsustada, kuidas märgitud kogus on saadud. Võimalik, et see põhineb liikmesriikide aruannetes toodud kogustele, uuringute andmetele või on aluseks võetud autode keskmisel elueal ja koostisel põhinevad arvutused. Samas on teada, et ainuüksi Lääne-Euroopas tekib romusõidukite purustamisest igal aastal 2,6 miljonit tonni purustusjääke [12].

5. ROMUSÕIDUKITE ARV JA NENDEST TEKKIVATE JÄÄTMETE KOGUSED EESTIS

Viimase kümne aasta jooksul on autoveeremi (sõiduautod, veoautod, bussid, haagised) hulk Eestis kasvanud ca 1,5 korda [32] ja seda valdavalt teistest maadest sissetoodud vanade autode arvel [25].

Joonis 6 Mootorsõidukite ja haagiste arv 1994-2004. aastal liiklusregistri andmetel [32]

Joonisel 6 on toodud 1994-2004.aastal liiklusregistris arvel olnud mootorsõidukite ja haagiste arv ning sõiduautode koguarv, sealhulgas kuni 3 aasta vanuste ja üle 10 aasta vanuste sõiduautode arv. Mootorsõidukite, sealhulgas ka sõiduautode, arvu vähenemine 2001. ja 2002. aastal oli tingitud Liiklusseaduse § 76-st, mille kohaselt Eestis enne 1993. aasta 1. novembrit väljastatud mootorsõidukite ja nende haagiste tehnilised passid, tehnilised talongid ja registreerimistunnistused muutusid kehtetuks 2001. aasta 30. juunil [33]. Kui 2002. aasta 1 jaanuariks ei olnud nimetatud dokumendid uuendatud, kustutati mootorsõiduk ja selle haagis liiklusregistrist [33].

Viimase kahe aasta jooksul on sõiduautode arv Eestis jälle suurenenud. Samas on suurenenud ka kuni 3 aastaste sõiduautode arv, 31.12. 2004. a seisuga moodustasid kuni 3 aasta vanuseid sõiduautod 9,9% sõiduautode koguarvust. On näha, et seoses elujärje paranemisega ja soodsate autoostu finantseerimisvõimalustega pankade kaudu (kasutusliising, kapitaliliising) soetavad paljud inimesed ja ettevõtted endale uue sõiduki, samas kasutatud autod kas müüakse edasi või lammutatakse.

Sõiduauto keskmiseks elueaks loetakse 10-15 aastat, kuid ka uus auto võib päras avariid või loodusõnnetust (üleujutust vms) muutuda romusõidukiks [31]. 31. detsembri. 2004. aasta seisuga olid 68,5% (322 853) liiklusregistris registreeritud sõiduautodest (471 183) üle 10 aasta vanad [32]. AS Kuusakoski kui romusõidukite lõppkäitleja (purustaja) hinnangul on Eestis lammutusturu maht ca 10 000 romusõidukit aastas [34], seega lammutatakse igal aastal ca 2% arvel olevatest sõiduautodest.

Tulenevalt sellest, et sõidukid koosnevad paljudest erinevatest materjalidest ja osadest, tekib romusõidukite lammutamisel ka erinevaid jäätmeliike. Tabelis 3 on toodud 2003. aasta jäätmearuandluse põhjal kokkuvõtte Eesti ettevõtete jäätmete kohta, mis kuuluvad jäätmekoodi alla 16 01 – romusõidukid mitmesugustest liiklusvaldkondadest (sealhulgas liikurmasinad) ning romusõidukite lammutamisel ja sõidukihooldusel tekkinud jäätmed [23].

Tabel 3

Romusõidukid mitmesugustest liiklusvaldkondadest (sealhulgas liikurmasinad) ning romusõidukite lammutamisel ja sõidukihooldusel tekkinud jäätmete kokkuvõte 2003. aastal [23]

Jäätme- kood	Jäätmete nimetus	Kogus aasta algul	Sissetulek		Väljaminek					Kogus aasta lõpus
			Jäätmeteke (sh kogutud)	Import	Taas- kasutamine	Kõrvaldamine	Ladestatud prügilasse	Antud teistele ja muu	Eksport	
16 01 03	Vanarehvid	393,971	2309,538	63,000	477,263	2,700	988,664	152,572		1145,310
16 01 04*	Romusõidukid	6,000	36,150		0,500	24,650		13,000		4,000
16 01 06	Romusõidukid, mis ei sisalda vedelikke ega ohtlikke osi	420,315	8179,958	634,760	3531,300			2465,030	2741,598	497,105
16 01 07*	Õlifiltrid	6,289	107,679		86,220	0,126		7,608		20,014
16 01 08*	Elavhõbedat sisaldavad osad	0,005	0,012							0,017
16 01 13*	Pidurivedelikud		3,500		3,500					
16 01 14*	Ohtlike aineid sisaldavad antifriisid		0,760		0,230			0,230		0,300
16 01 17	Mustmetallid	80,140	682,305					581,140		181,305
16 01 18	Värvilised metallid	57,059	534,063					46,127	475,236	69,759
16 01 18 02	Alumiinium ja alumiiniumisulamid	1,775	-1,765**							0,010
16 01 19	Plast	0,200	0,060							0,260
16 01 22	Nimistus mujal nimetamata osad	0,260	0,180					0,440		
16 01 99	Nimistus mujal nimetamata jäätmed	0,900	15,100					16,000		
	KOKKU:	966,914	11867,540	697,760	4099,013	27,476	988,664	3282,147	3216,834	1918,080

* *Jäätmete, sealhulgas ohtlike jäätmete nimistus* on ohtlike jäätmete koodinumbrid tähistatud tärniga [35].

** Tabelis 3 on „jäätmete (sh. kogutud)” negatiivne juhul, kui eelmise aasta jäätmekogused (veerg „Kogus aasta algul”) on antud jäätmekäitlejale üle sellel aruandeaastal ning jäätmekäitleja näitab nende vastuvõtmist mõne teise jäätmekoodiga [23].

2003. aasta jäätmearuandluse kohaselt ladestati prügilatesse vaid vanarehve. Lisaks kõrvaldati 2,700 t vanarehve, 24,650 t romusõidukeid ning 0,126 t õlifiltreid [23]. (Jäätmeseaduse § 17 (1) kohaselt on jäätmete kõrvaldamine nende keskkonda viimiseks või selle ettevalmistamiseks tehtav toiming [6].) Reaalselt on prügilatesse ladestatud ja keskkonda viidud oluliselt suuremates kogustes eelpool nimetatud jäätmeid ning teisigi romusõidukite lammutamisel või hooldusel tekkinud jäätmeid. Paljud jäätmearuande kohuslased ei pea jäätmete üle täpset arvestust ning aasta lõpus esitatavad andmed on sageli hinnangulised ning ebatäpsed [36]. Samuti ei oma paljud ettevõtted jäätmete käitlemiseks vajalikku jäätmeluba ning seetõttu käitlevad oma tegevuse käigus tekkinud jäätmeid illegaalselt ning need kogused seega ei kajastu ka jäätmearuannetes. Illegaalse jäätmekäitluse olemasolu tõendab asjaolu, et paljudele tühermaadele on illegaalselt ladestatud rehve ja teisi jäätmeid.

Pole teada ka seda, kui suur osa eelnevalt nimetatud jäätmetest (jäätmekoodiga 16 01) tekkis romusõidukite lammutamisel ja kui suur osa sõidukite hooldusel. Tuginedes sellele, et sõiduki hooldust teostavatele ettevõtetele on väljastatud rohkem jäätmelubasid kui romusõidukite lammutajatele, siis võib arvata et suurem osa tabelis 3 toodud jäätmetest on pärit sõidukihooldusest.

Romusõidukite purustamisel tekib ka jäätmeid, mis Eestis enamasti ladestatakse prügilatesse, kuid neid ei loeta enam romusõidukite lammutamisel tekkinud jäätmeteks vaid metalli sisaldavate jäätmete purustamisjäätmeteks (jäätmekoodiga 19 10). Romusõidukite purustamisest tekkinud jäätmete hulka on aga praktiliselt võimatu määrata, kuna romusõidukeid purustatakse koos muude vanametalli jäätmetega, näiteks koos rongirataste, kasutuselt kõrvaldatud metallkonstruktsioonide ja seadmetega.

Eesti ettevõtete jäätmete koondi põhjal taaskasutati 2002. aastal 28,7% [22] ja 2003. aastal 30,3% [23] romusõidukite lammutamisel ja sõidukihooldusel tekkinud jäätmeid. Tegelik taaskasutamise määr võib olla mõningal määral suurem, kuna osa teistele ettevõtetele käitlemiseks üle antud, eksporditud ning aasta lõpus lõplikult käitlemata jäänud jäätmeid võidakse taaskasutada ka teatud aja möödudes.

Andmed romusõidukite arvu ja nende lammutamisel tekkivate jäätmete koguste kohta Eestis peaksid muutuma täpsemaks, pärast seda kui lammutuskojad omandavad jäätmeload ning seeläbi muutuvad jäätmearuande kohuslasteks ning sõiduki lammutamisele võtmiseks peavad lammutuskojad väljastama lammutustõendi, mille alusel saab sõiduki liiklusregistrist kustutada.

6. METOODIKA

Käesoleva töö eesmärgiks oli autolammutuses tegutsevate legaalsete ettevõtete (vastav informatsioon Äriregistris või Internetis) tegevuse uurimine. Lammutuskodade arvu ja asukohtade tuvastamiseks kasutati AS-st Krediidinfo infopäringut nende ettevõtjate kohta, kelle tegevusalana Äriregistris oli näidatud AUTOLAMMUTUS (Eesti majandustegevuse klassifikaatori koodinumber 503090). Sellise tegevusala määranu puhul võib ettevõtjal autode lammutamine olla nii põhi- kui ka kõrvaltegevuseks. Täiendavalt otsiti infot Internetist (www.ee.ee, www.auto.ee/cgi-bin/kataloog/) ning telefonikataloogidest. Mitmetest allikatest kogutud teabe alusel koostati nn lammutuskodade lähtenimekiri, mida järgneva töö käigus kontrolliti ning täpsustati. Ettevõtetega suhtlemine toimus faksi, e-maili ja/või telefoni teel ning saadud tagasiside kaudu esialgne nimekiri täpsustus ja lühenes oluliselt. Selgus, et lammutusettevõtete selekteerijana oli juba toiminud EV Keskkonnaministri 8. juuli 2004. a. määrus nr 89 *Romusõidukite käitlusnõuded*. Paljud ettevõtjad, saanud teada, et lammutuskoht on selle määruse kohaselt jäätmekäitluskoht ja selle käitaja peab omama ohtlike jäätmekäitluslitsentsi ja jäätmeluba, olid loobunud romusõidukite lammutamisest. Loobujateks olid põhiliselt need ettevõtted, kelle põhitegevuseks oli olnud tagavaraosade müük, kõrvaltegevuseks aga autode lammutamine. Paljud end lammutuskodadena reklaamivad ettevõtted tegelevad ainult kasutatud varuosade importimisega ja nende müügiga Eestis. Samuti selgus, et teatud osa ettevõtjatest lammutab mootorsõidukeid, mis ei kvalifitseeru sõidukite kategooriasse M_1 ja N_1 .

Hindamaks täpsustatud nimekirjas asuvate lammutuskodade vastavust keskkonnaministri määruse nr 89 nõuetele, töötati käesoleva töö otstarbeks välja vaatlusandmete registreerimise tabel (vt. Lisa 1). Käesoleva töö praktilises osas külastati kõiki täpsustatud nimekirja kantud lammutuskodasid ning vaatlusandmed kanti kohapeal tabelisse.

Lammutuskodade töö hindamiseks tuli fikseerida hindamiskriteeriumid, sest vastav sellekohane meetodika Eestis puudus. Lähtudes käesolev töö eesmärgist ning vastavast keskkonnaministri määrusest tuli olemasolevad lammutuskojad grupeerida nende keskkonnaohutuse/ohtlikkuse järgi. Probleemiks osutus aga selleks grupeerimiseks vajalike kriteeriumide väljatöötamine, mille alusel kõiki lammutuskodasid oleks võimalik klassifitseerida. Tuginedes lammutuskodades teostatud vaatlusandmetele ning uuringu

aluseks olevale Keskkonnaministri määrusele nr 89 (08.07.2004) tuleks formaalselt enamus Eestis tegutsevaid lammutuskodasid tunnistada keskkonnaohtlikeks. Tuleb arvesse võtta aga asjaolu, et enne keskkonnaministri määruse jõustumist lammutuskojad ei teadvustanud endale ettevõtte tegevusvaldkonnast tulenevat keskkonnaohtlikkuse probleemi ega seondanud ka oma tegevust sellega ning neilt ei olnud varasemate tegevusaastate jooksul seda ka nõutud. Märkida tuleb ka asjaolu, et käesolev uurimus viidi läbi umbes 1,5 kuud enne Keskkonnaministri määruse nr 89 jõustumist ning ettevõtetel oli veel aega muuta romusõidukite kogumis- ja käitluskohad nõuetele vastavaks (tähtaeg 1. november 2004. a).

Lammutuskodade grupeerimiseks keskkonnaohutus alusel kasutati järgmist metoodikat, mis arvestas objekti mõju keskkonnale ka selle perspektiivset arengut silmas pidades. Töös fikseeriti järgmised olulised tähelepanekud:

- 1) lisavõimaluste olemasolu pinnase- ja pinna- ning põhjavee kaitseks;
- 2) lammutuskoja planeeringu või projekti olemasolu, mis näitab ettevõtte keskkonnaohutuse tagamisele suunavat infot;
- 3) ettevõtjate arusaam keskkonnaministri määruse nr 89 sisust ja soov selle nõudeid lähitulevikus täita, investeerides selleks vajalikke summasid.

Seega, fikseerides mõiste „keskkonnaohutu“ sisu mõnevõrra tulevikkusuunduvana, oli võimalik leida siiski ka sellised lammutuskojad, mis tinglikult liigitusid keskkonnaohutute kategooriasse.

Ühe hindamiskriteeriumina oli käsitletav ka suhe käitluskoha omandisse. Juhul kui lammutaja on lammutuskoja rentnik, siis tema võimalused ja motiivid koha viimiseks nõuetele vastavaks võivad olla piiratud. Käesoleva töö kontekstis käsitleti rentnikuks olemist keskkonnaohu säilimise võimalusena ja see võis olla lammutuskoja keskkonnaohtlikuks liigitumise kriteeriumiks.

Kuid enamuse lammutuskodade puhul ei saanud ka ülalnimetatud keskkonnaohutuse või -ohtlikkuse kriteeriume rakendada. Nende juures olid lammutuskoja keskkonnaohtlikkuse hindamise argumendiks ühiskanaliseerimise torustiku lähedus (nn infrastruktuuriline eeldus), olemasoleva asfaltkatte osakaal romusõidukite kogumis- ja käitluskohas, ohtlike osade ja vedelike käitluspraktika jne. Kõigi nimetatud kriteeriumide kaudu sai ettevõtet

hinnata provisoorselt ”hetkel pigem keskkonnaohtlik” või ”hetkel pigem keskkonnaohutu” kaudu.

Lammutuskodade grupeerimisel suuruse järgi võeti käesolevas uuringus grupeerimise aluseks lammutatud romusõidukite arv aastas, sest lammutuskodade grupeerimine territooriumi suuruse järgi ei oma antud kontekstis olulist tähendust. Ettevõtjad tegutsevad nii *suurtel* kui ka *väikestel* territooriumidel, enamasti vanade kolhooside, sovhooside või muude vanade töökodade territooriumidel. Konkreetse lammutuskoja maa-ala suurus on tulenenud ettevõtlusega alustamise hetkel saadaval olnud vaba krundi või maa-ala suurusest. Ettevõtjad ei pööranud tähelepanu sellele, kas autode kogumis- või käitluskoht on pindalalt suur või väike, oluliseks peeti kõrget müügikäivet. Alles siis kui romusõidukite lammutamisega tegelevate ettevõtjate arv fikseerub teatud tasemel, omandab ettevõtte territooriumi suurus olulisema tähenduse – turul tegutsema jääjad vajavad suuremat kogumisala. Suurema ala omamine võimaldab koguda romusõidukeid ja keskkonnasäästlikumalt organiseerida taaskasutusse ja ringlusse suunatavate osade ning materjalide müügieelset ladustamist.

Lammutatud romusõidukite arvu järgi jaotusid lammutuskojad kolme gruppi: väikesed (0-49), keskmised (50-99) ja suured (100 ja rohkem lammutatud romusõidukit aastas). Tuleb märkida, et antud rajajooned tulenevad ennekõike saavutatud tagavaraosade müügikäibe taseme hoidmise vajadusest, mitte töökoja logistilistest ja tehnilistest võimalustest lähtuvalt.

7. TULEMUSED

Eestis tegutsevate autolammutuskodade külastamine ning nende keskkonna-alase tegevuse hindamine toimus 5. augustist kuni 22. septembrini 2004.a, sellel ajal tegutses kokku 63 autolammutuskoda. Kaks ettevõtet uuritustest ei olnud viimase aasta jooksul omanike sõnul lammutatud ühtegi romusõidukit.

Kõigi 63 autolammutuskoja tehnilist ja keskkonnakaitseolist olukorda käsitlevad andmed on toodud lisas 2 ja asukohad on märgitud lisas 3 toodud kaartidele.

Lammutuskodade jaotumine maakondade kaupa on toodud tabelis 4.

Tabel 4

Lammutuskodade jaotumine maakondade kaupa

Maakond	Lammutuskodade arv
Harjumaa, sh Tallinn	18
Hiiumaa	0
Ida-Virumaa	3
Järvamaa	5
Jõgevamaa	3
Läänemaa	2
Lääne-Virumaa	5
Raplamaa	3
Pärnumaa	6
Põlvamaa	2
Saaremaa	0
Tartumaa	8
Valgamaa	3
Viljandimaa	3
Võrumaa	2
KOKKU	63

Saaremaal ja Hiiumaal ei olnud uuringu läbiviimise ajal ühtegi legaalselt tegutsevat autolammutuskoda. Algse nimekirja järgi oli Saaremaal üks autolammutuskoda, kuid omanik teatas, et lammutuskoja on müüdud ning edaspidi hakatakse seal tegelema autoremondiga. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 13. detsembri 2004. a määruse nr 352 „Mootorsõidukite ja nende osade kogumine, tootjale tagastamise, taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded, kord ja sihtarvud ning rakendamise tähtajad” § 2 lõige 2-st ja § 9 lõige 2-st tuleb autode tootjal korraldada alates 1. aprillist 2005 romusõidukite kogumine ja tootjale tagastamine selliselt, et romusõiduki omanikule oleks sõidukist loobumine

võimalikult mugav ja romusõiduki kogumiskohta üleandmine võimalik vähemalt selle omaniku elukohajärgse maakonna piires või 50 km raadiuses. Seoses sellega tuleb tootjal ka Hiiumaale ja Saaremaale lähiajal luua vähemalt üks romusõidukite kogumiskoht. Ka teistes maakondades tuleb tootjatel luua lisaks kogumiskohti, kuna teatud piirkondadest on praegused lammutuskogad kaugemal kui 50 km.

Uuringu teostamise ajaks ei olnud ükski lammutuskoda loodud autode tootja, Eesti tähenduses autode maaletootja poolt ning ükski lammutuskoda ei olnud volitatud tootja poolt ka tootja kohustusi täitma. Kõik 2004. aasta teisel poolel tegutsenud lammutuskogad olid loodud tulenevalt omaniku huvist saada tulu kasutatud varuosade või vanametalli müügist. Varuosade müügile orienteerunud ettevõtted ei võtnud harilikult lammutamiseks vanemaid kui 1995. a. toodetud sõidukeid, sest vanemate romusõidukite tehniline seisund ei võimalda saada tagavaraosade turule minevat kaupa. Eestis tegutses väga vähe ainult autolammutusega tegelevaid ettevõtteid. Enamikel oli autolammutus kõrvaltegevusharu. Põhiosa tulust saadi sõidukite remondi ja hooldustööde teostamisest ning pukseerimisteenuse pakkumisest. Erandiks oli Eesti suurim jäätmekäitlusettevõtte AS Kuusakoski (endine AS EMEX), kelle põhitegevuseks oli musta ja värvilise metalli kokkuost, käitlemine ja eksport ning seega oli ettevõtte peamiseks romusõidukite lõppkäitlejaks – purustajaks Eestis.

Keskkonnaministri 8. juuli 2004. a määruse nr 89 nõuetele vastas 2004. aasta teisel poolel täielikult vaid üks lammutuskoda - AS Kuusakoski. AS-l Paip (Tallinnas) oli küll olemas ohtlike jäätmete käitluslitsents ning jäätmeluba oli taotlemisel, kuid keskkonnaohutuse tagamiseks olid vajalikud veel mõningad investeeringud kogumiskoha vett mitteläbilaskvasse kattesse ning mõningatesse seadmetesse. OÜ Semako Romulad (Jõgevamaal) vastas üldistele tehnilistele nõuetele ja omas jäätmeluba, kuid tol hetkel puudus tal ohtlike jäätmete käitluslitsents ja ka õlipüüdur käitluskohas. (08.11.2004. a toimunud ohtlike jäätmete käitluslitsentsi komisjoni ettepanekul väljastati OÜ-le Semako Romulad ohtlike jäätmete käitluslitsents registreerimisnumbriga 0103. [37])

Paljud lammutuskodade omanikud kuulsid käesoleva töö ajal esimest korda lammutuskodadele esitatavatest nõuetest ning seoses sellega koostati lammutuskodadele neid puudutavatest õigusaktidest ja asjakohastest Interneti lehekülgedest nimekiri, mille lammutuskogad said külastuse ajal või neile saadeti vastav materjal E-postiga.

Romusõidukite kogumiskohale esitatud nõuetest oli 97% autolammutuskodadel täidetud taraga ümbritsemise nõue, ca 67% oli varustatud ööpäevaringse valvega, ca 45% oli ala kaetud vett mitteläbilaskva kattega ja vaid kahel ettevõttel oli õlipüüdur (Kuusakoski AS ja Semako Romulad OÜ).

Romusõidukite käitluskohad olid mõnevõrra paremas seisukorras, need asusid enamasti hoonetes, mille põrandad olid kaetud vett mitteläbilaskva kattega. 61-st tegutsevast lammutuskojast kolmel toimus romusõidukite demonteerimine territooriumil, hoonest väljas. Hoiuruumid korduskasutatavatele osadele oli 57-l (93%) ja eraldi hoiuruumid ainult ohtlikele jäätmetele 15-l (24,6%) tegutseval lammutuskojal. Enamasti ladustatakse ohtlike jäätmeid korduskasutatavate osadega samas ruumis või siis ruumis, kus teostatakse romusõidukite demonteerimist.

Suur osa lammutajatest võtavad romusõidukitest vedelikud välja. Eraldi koguti vanaõli, kütust, jahutus- ja klaasipesuvedelikku. Romusõidukitest eraldatud kütus tarbiti kohapeal transporttõstukites või töötajate isiklikes autodes. Kõik romusõidukitest eraldatud õlid koguti enamasti ühte vaati ning vaadi täitumisel anti käitlemiseks üle mõnele ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale ettevõttele, näiteks AS-le Epler&Lorenz, AS-le Masp. Maapiirkondades kasutati vanaõli ka metsatööriistades ja puitehitiste immutamisel ning põletati lammutuskodade kateldes soojusenergia saamiseks. Viimane tegevus on kindlasti taunitav ja ebaseaduslik, sest vastavalt Keskkonnaministri 21. aprilli 2004. a määruse nr 23 „Vanaõli käitlusnõuded” § 4 lõike 2-le võib vanaõli põletada vaid keskkonnakompleksluba või jäätmete põletamiseks jäätmeluba ja ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omav põletusseadme valdaja.

Spetsiaalsed konteinerid akude, filtrite ja PCB-sid ja PCT-sid sisaldavate kondensaatorite ladustamiseks olid vaid AS-l Kuusakoski. 29-l (47,5% 61-st) lammutuskojal oli eraldi konteiner filtrite ladustamiseks. Mitmed lammutajad ei eraldanud mootorist õli ega õlifiltreid, põhjendades seda asjaoluga, et õlist tühjaks lastud mootor hakkab kiiremini roostetama ja seega kaotab oma korduskasutamise võimaluse. Akude jaoks oli eraldi konteiner 20-l lammutuskojal. Suur osa ettevõtetest ladustas akusid korduskasutatavate osadega samas ruumis, põhjendades seda asjaoluga, et ka aku on korduskasutatav osa ja läheb müüki või siis eraldi ohtlike jäätmete ladustamiseks mõeldud ruumis, kuid mitte eraldi konteineris. Kasutuskõlbmatud akud anti enamasti üle ohtlike jäätmete

käitluslitsentsi omavale ettevõttele (Kesto AS, Epler&Lorenz AS, Kuusakoski AS jne.), kuid esines ka juhuseid, kus akud anti lihtsalt üle isikule, kes soovis need viia mõnesse ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavasse ettevõttesse käitlemiseks. Autolammutaja sai nii tülikatest akudest kerge vaeva ja kulutusteta lahti ning koguja sai akude viimise eest jäätmekäitlusettevõttelt raha, kuna mõned ohtlike jäätmete käitlusettevõtted ostavad eraisikutelt kasutatud akusid. Selline tegevus on aga vastuolus seadustega, kuna ohtlike jäätmeid tohib koguda ja vedada vaid ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omav isik.

Tegutsevatest lammutuskodadest oli 59-1 (94%) eraldi ala rehvide kogumiseks, kuid tihti leidis rehve ka hoonete ja territooriumi teistes kohtades. Lammutajate sõnul on rehvide utiliseerimine Eestis suureks probleemiks. Vähesel määral anti kasutatud rehve põllumeestele silohoidlate kattteks. Olukord peaks oluliselt paranema pärast seda kui ka rehvidele rakendub tootja vastutus. Alates 2005. aastast on võimalik AS-s Kuusakoski utiliseerida rehve mobiilses rehvipurustis, mis on võimeline teenindama kogu Balti regiooni.

Kaalu olemasolu ei vähenda küll lammutuskoja mõju keskkonnale, kuid on vajalik täpse aruandluse pidamiseks. Uuringu läbiviimise ajal oli kaal ette näidata neljal tegutseval ettevõttel, kuid pole teada, kas kõik need kaalud ka sobivad oma mõõtepiirkonna ja täpsusklassi poolest, kuna keskkonnaminister ei ole oma 8. juuli 2004. a määruses nr 89 täpsustanud kaalule esitatavaid nõudeid.

Teiste romusõidukite käitluskohale esitatavate nõuete täitmine olenes suurel määral lammutuskoja omaniku ja töötajate keskkonnateadlikkusest ja kehtiva seadusandlusega kursis olemisest. Paljud autolammutajad ei teadnud, kus on romusõidukites PCB-sid ja PCT-sid sisaldavad kondensaatorid ja elavhõbedat sisaldavad seadmed, samuti ei tunnetatud ohtu turvapatjade käivitusseadmetes. Antud probleemi lahendaks see, kui autode maaletoojad väljastaks oma automargi ja mudelite kohta lammutusjuhiseid. Juhistest oleks palju kasu ka kliimaseadmetega autode lammutamisel, kuna paljud autolammutajad ei ole kokku puutunud töötavate kliimaseadmetega ning ei ole seetõttu ka teadlikud nende keskkonnaohtlikkusest.

Tootjad peavad vastavalt Vabariigi Valitsuse 13. detsembri 2004. a. määruse nr 352 *Mootorsõidukite ja nende osade kogumise, tootjale tagastamise, taaskasutamise või*

kõrvaldamise nõuded, kord ja sihtarvud ning rakendamise tähtajad § 6 lõikele 1 tegema alates 1. märtsist 2005 lammutuskodadele kättesaadavaks romusõiduki demonteerimiseks vajalikud andmed [8]. Süsteem veel ei toimi, kuna tootjad ja lammutuskojad ei ole suutnud senini teha koostööd ning välja töötada mõlemat poolt rahuldavat süsteemi nii teabe andmiseks kui ka tootja vastutuse täitmiseks.

Töö metoodikas kirjeldatud aastas käideldavate autode arvu järgi grupeerusid lammutuskojad järgnevalt (kokku 63 ettevõtet) (vt Tabel 5):

- 38 (60,3%) väikest lammutuskoda;
- 13 (20,6%) keskmist lammutuskoda;
- 12 (19,1%) suurt lammutuskoda;

Kokku lammutati nendes lammutuskodades aastas keskmiselt 5 500 romusõidukit. Romusõidukite lõpp-käitleja, AS-i Kuusakoski hinnangul on Eesti lammutusturu maht aga 10 000 romusõidukit aastas. Jääb selgusetuks, kust tulevad lõpp-käitlusse ülejäänud 4 500 romusõiduki vrakki. Võib oletada, et need jõuavad lõpp-käitlusse illegaalsetest ja varjatud lammutustest ning otse sõiduki viimaselt omanikult. Illegaalse autolammutuse rohkusest Eestis annavad märku ka rohkearvulised, kuid reeglina kontakttelefonilised kuulutused ajalehes *Kuldne Börs* ja *Soov* (rubriik *Autode varuosad*) või interneti portaalis *Everyday.com*. Kuulutajate ridades võib olla mitmesuguseid inimesi, pole välistatud, et ka neid kes hangivad „toorme” ebaseaduslikult.

Ebakõla põhjuseks andmetes võib olla ka asjaolu, et ettevõtjatel puudub reaalne ülevaade lammutatavate autode arvust, senini puudus ju ka otsene kohustus vastava arvestuse pidamiseks. Tulevikus see ebakõla tõenäoliselt väheneb ja teatud aja möödudes kaob, kuna lammutuskojad kui jäätmearuandekohuslased peavad teadma täpselt ettevõtet läbivate romusõidukite ja ka ohtlike jäätmete koguseid. Samuti peaks järelvalve tugevnedes vähenema illegaalsete lammutajate arv.

Tabelis 5 on lisaks aastas lammutatavate autode arvule toodud ka iga lammutuskoja keskkonnaohtlikkus vastavalt peatükis 6 esitatud kriteeriumidele.

Tabel 5

Lammutuskodade grupeerumine aastas lammutatavate romusõidukite arvu ja keskkonnaohtlikkuse järgi

Jrk nr	Ettevõtte nimi	Aastas lammutatavate romusõidukite arv	Keskkonnaohtlikkus
Väiksed autolammutuskojad (38 tk)			
1	Tiffer Auto OÜ	1	"pigem keskkonnaohutu"
2	Valeron OÜ	3	"pigem keskkonnaohutu"
3	Respom Auto OÜ	5	"pigem keskkonnaohutu"
4	Aleksander Zurkini Lohkva Auto FIE	7	"pigem keskkonnaohutu"
5	RTD Autokeskus OÜ	10	"pigem keskkonnaohutu"
6	Krati Kaubandus OÜ	10	"pigem keskkonnaohutu"
7	Vama Sõiduk OÜ	10	"pigem keskkonnaohutu"
8	Süüde OÜ	10	"pigem keskkonnaohutu"
9	Aspar Toomas FIE	10	"pigem keskkonnaohtlik"
10	V.J.V OÜ	11	"pigem keskkonnaohutu"
11	Autodin OÜ	15	"pigem keskkonnaohtlik"
12	A. Veskimets OÜ	15	"pigem keskkonnaohutu"
13	Auto-Ken OÜ	17	"pigem keskkonnaohutu"
14	Meelis Eenpere FIE	20	"pigem keskkonnaohutu"
15	Autoveski OÜ	20	"pigem keskkonnaohutu"
16	Äriekspress OÜ	20	"pigem keskkonnaohutu"
17	Aardla Autolammutus OÜ	20	"pigem keskkonnaohutu"
18	Gefi AS	20	"pigem keskkonnaohutu"
19	Loit Romu OÜ	20	"pigem keskkonnaohtlik"
20	Welg Varuosad OÜ	20	"pigem keskkonnaohutu"
21	Motokoda OÜ	20	"pigem keskkonnaohutu"
22	B & R Automobile OÜ	20	"pigem keskkonnaohutu"
23	Sõiduk OÜ	25	"pigem keskkonnaohutu"
24	P ja M Maagik OÜ	25	"pigem keskkonnaohutu"
25	Tõnu Aun FIE	25	"pigem keskkonnaohtlik"
26	Arno Jõemaa FIE	25	"pigem keskkonnaohtlik"
27	Pro-Anno OÜ	25	"pigem keskkonnaohutu"
28	M.P. Romula OÜ	25	"pigem keskkonnaohtlik"
29	Kalle Grube FIE	25	"pigem keskkonnaohutu"
30	Üllar Jaani FIE	30	"pigem keskkonnaohtlik"

Tabel 5 järg

Jrk nr	Ettevõtte nimi	Aastas lammutatavate romusõidukite arv	Keskkonnaohtlikkus
31	Iffi Äri OÜ	30	"pigem keskkonnaohutu"
32	Servik OÜ	35	"pigem keskkonnaohutu"
33	Svenai OÜ	35	"pigem keskkonnaohutu"
34	K & S Tamberg OÜ	40	"pigem keskkonnaohutu"
35	Autostop OÜ	45	"pigem keskkonnaohutu"
36	Pleioneksi Grupi OÜ	45	"pigem keskkonnaohutu"
37	Urme Auto OÜ	(praegu lammutusega ei tegele, kuid soodsate tingimuste avanedes võib ka lammutada)	
38	Eurotrans OÜ	(ootab turu korrastumist)	
Keskmised autolammutused (13 tk)			
39	Arek OÜ	50	"pigem keskkonnaohutu"
40	Armante OÜ	50	"pigem keskkonnaohutu"
41	Ebavere Suurtalu OÜ	50	"pigem keskkonnaohutu"
42	Marko Valgma FIE	50	"pigem keskkonnaohutu"
43	Melmar OÜ	50	"pigem keskkonnaohutu"
44	Vilmorin OÜ	50	"pigem keskkonnaohutu"
45	Männiku AL OÜ (Lagedi)	60	<i>"pigem keskkonnaohtlik"</i>
46	H.T.R. OÜ	65	"pigem keskkonnaohutu"
47	Nõlvak & Ko AS	72	"pigem keskkonnaohutu"
48	Mäeküla Autolammutus OÜ	75	"pigem keskkonnaohutu"
49	Stik AS	85	"pigem keskkonnaohutu"
50	Mutter ja Polt OÜ	<100	"pigem keskkonnaohutu"
51	Harku Auto OÜ	? (<100)	"pigem keskkonnaohutu"
Suured autolammutuskogad (12 tk)			
52	Aigar Kaju FIE	100	"pigem keskkonnaohutu"
53	Anveja OÜ	100	"pigem keskkonnaohutu"
54	Kinesten OÜ	100	<i>"pigem keskkonnaohtlik"</i>
55	Tomesko OÜ	100	"pigem keskkonnaohutu"
56	Meedla Auto OÜ	160	"pigem keskkonnaohutu"
57	PAIP AS	200	"pigem keskkonnaohutu"
58	VP Autolammutus OÜ	275	<i>"pigem keskkonnaohtlik"</i>
59	Männiku AL OÜ	300	"pigem keskkonnaohutu"
60	Semako Romulad OÜ	300	"pigem keskkonnaohutu"
61	Remoreks OÜ	350	"pigem keskkonnaohutu"

Tabel 5 järg

Jrk nr	Ettevõtte nimi	Aastas lammutatavate romusõidukite arv	Keskkonnaohtlikkus
62	Kuusakoski AS (EMEX)	1500	"keskkonnaohutu"
63	Maasikas & Ko OÜ	? (>100)	<i>"pigem keskkonnaohtlik"</i>

61-st tegutsevast lammutuskojast olid 11 lammutuskoda „pigem keskkonnaohtlikud”, ülejäänud võis kvalifitseerida „pigem keskkonnaohututeks”.

8. ROMUSÕIDUKITE KÄITLEMISE TULEVIK EESTIS

Keskkonnaministri 8. juuli 2004.a. määruse nr 89 jõustumine toob kindlasti kaasa muudatusi Eesti autolammutuse turul. Turumajanduse tingimustes mõjutab autolammutuskodade arvu kindlasti nende suutlikkus täita keskkonnaministri kehtestatud käitlusnõudeid, mis üldjuhul nõuavad olulisi investeeringuid oma tegevuse jätkusuutlikusse, aga ka sõidukipargi üldine tehniline seisukord ja sellest tulenev tagavaraosade nõudlus.

Keskkonnanõu seisukohast peaksid muutused olema igati positiivsed – lammutuskogad peavad muutuma keskkonnasõbralikumaks ja tagama materjalide taaskasutamise võimalikult maksimaalsel määral. Autolammutusega tegelevate ettevõtete seisukohast on olukord teistsugune. Nad peavad investeerima hoonetesse, rajatistesse ja seadmetesse, et viia need vastavusse sellel alal tegutsemiseks nõutavate tingimustega. Kokku võib ettevõtte nõuetega vastavusse viimine tähendada hinnanguliselt isegi kuni 500 000 krooni suurust investeerimiskulu. Eeldusel, et põhiosa investeeringutest finantseeritakse laenuga, võivad investeerimiskulud kokku koos laenuintressidega ulatuda kuni 600 000 kroonini, mis omakorda toob kaasa vähemalt 10% tegevuskulude kasvu ettevõttes ning võib seega osutada mitmete lammutuskodadele ülejökäivaks. Ilmselt on sellisteks investeeringuteks võimalik saada toetust ka EL vastavatest fondidest.

Lammutusturu muutumisele nõuetele vastavaks aitaks kaasa ka tõhusam järelvalve illegaalsete lammutajate üle, sest need ettevõtted üldjuhul ei järgi keskkonnanõudeid ega tasu ka riiklikke makse ning seeläbi õhnestavad legaalselt tegutsevate lammutuskodade tegevust pakkudes oma teenuseid odavamalt.

Käesolev magistr töö peaks aitama keskkonnajärelvalvet teostaval isikul tuvastada oma tööpiirkonnas tegutsevaid lammutuskodasid. Kasvanud huvist antud teema vastu annab tunnistust ka järelvalveametnike kõrgendatud huvi PIC Eesti AS-i poolt Keskkonnaministeeriumi jäätmeosakonnale esitatud uurimistööst vastu. (Töö asub elektrooniliselt aadressil: <http://www.envir./Jaatmed/Autolammutuskogad.pdf>).

Lammutuskodade üldist keskkonnaseisundit aitaks parandada ka see, kui nad saaksid teha koostööd autode maaletoojatega. Maaletoojad saaksid sellega seoses täita tootja kohustusi ning lammutuskogad saaksid vastavat rahalist toetust oma tegevuse korrastamiseks ja

jätkamiseks. Kuna käesolev töö sisaldab ka kõigi Eestis tegutsevate lammutuskodade kontaktandmeid siis lihtsustab see maaletoojatel lammutuskodadega kontakteerumist. Tõenäoliselt luuakse lähitulevikus ka lammutuskodasid ühendav organisatsioon või sihtasutus, mis hakkab pidama läbirääkimisi mootorsõidukite maaletoojatega.

Arvestades teiste Euroopa Liidu liikmesriikide praktikat, väheneb hüljatud romusõidukite arv pärast seda, kui kehtestatakse kohustuslik liikluskindlustus, kehtiva ülevaatus olemasolu või sõidukimaks, olenemata sellest kas sõidukit kasutatakse või mitte.

KOKKUVÕTE

Euroopa Liidu liikmeks saades 1. mail 2004. a. tuli Eestil kohandada oma seadusandlust Euroopa Liidu seadusandlusega. Seoses sellega kehtestati Eestis keskkonnministri määrusega nr 89 (8. juulist 2004) esimest korda Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Direktiivist 2000/53/EÜ tulenevalt kasutuselt kõrvaldatud sõidukite käitlusnõuded ning Eesti muutus Euroopa Liidu Komisjoni ees antud teemal aruandekohuslaseks. Kuna Eestis polnud antud valdkond enne seadusandlikult reguleeritud, puudus ka usaldusväärne informatsioon Eestis tegutsevate autolammutuskodade ja romusõidukite käitlemise kohta.

Käesoleva magistritöö eesmärk oli anda ülevaade romusõidukite käitlemise olukorrast Eestis, teha kindlaks autolammutuskodade arv ja hinnata nende vastavust Keskkonnministri 08.07.2004. a määruse nr 89 nõuetele. Käesoleva töö tulemusel grupeeriti lammutuskogjad suuruse, lammutatavate autode arvu ja keskkonnaohtlikkuse järgi ning kanda lammutuskodade asukohad kaardile. Magistritöö ühe osana koostati lammutuskodade keskkonnaseisundi hindamiseks vastav juhend ning analüüsiti vastavate ettevõtete olukorda Eestis.

Uuringu käigus selgus, et 2004.a teisel poolel tegutses Eestis 63 autolammutusega tegelevat ettevõtet, neist vaid üks vastas täielikult Keskkonnaministri 08.07.2004.a määruses nr 89 toodud nõuetele, ülejäänutel olid osaliselt või täielikult täitmata kogumis- ja käitluskohale esitatavad nõuded ja/või puudusid ohtlike jäätmete käitluslitsents ja jäätmeluba. Võttes arvesse lammutuskodades kavandatavaid planeeringuid ja romusõidukite senist käitluspraktikat, osutus „pigem keskkonnaohutuks” seitse väikest (18% 38-st), üks keskmine (8% 13-st) ja kolm suurt (25% 12-st) lammutuskoda.

Autolammutuskodade edasise tegutsemise seisukohast oleneb palju sellest, millised ettevõtted suudavad täita keskkonnaministri kehtestatud käitlusnõudeid ning milliseks kujuneb Eestis kasutatud tagavaraosade nõudlus. Keskkonnanohu seisukohast peaksid lammutuskogjad muutuma keskkonnasõbralikumaks, samuti peab vähenema hüljatud sõidukite arv.

Käesoleva magistritöö eesmärgiks oli täpsema ülevaate saamine romusõidukitest tekkivate jäätmete tekke, taaskasutamise ja prügilatesse ladestamise kohta ning uurida konkreetselt

Eestis tegutsevate autolammutuskodade olukorda. Arvestades asjaolu, et lammutuskojad hakkavad järjekindlalt täitma keskkonnavalaseid nõudeid ning jäätmearuandekohuslastena pidama korrektset aruandlust jäätmekoguste üle, osutub võimalikuks vastava seadusandluse mööndusteta täitmine ning selle tegevusvaldkonna muutumine keskkonnoohutuks.

SUMMARY

When joining the European Union on 1st May 2004, Estonia had to conform its legislation to the European Union legislation. In relation with that also the treatment requirements on end-of life vehicles proceeding from Directive 2000/53/EC of the European Parliament and of the Council of 18 September 2000 were established for the first time in Estonia by Regulation No 89 of the Minister of the Environment of 8 July 2004. Since this area was not regulated with law beforehand, there was not any information available about it. The aim of the current survey was to ascertain the condition of scrap yards in middle of 2004. In addition to that also to identify the number of scrap yards operating in Estonia, to classify these by the number of dismantled vehicles and the potential environmental hazard, and to map the locations of car dismantling companies and evaluate their compliance with the valid requirements.

The companies that have been registered in the Commercial Registry under the activity code 503090-end-of life vehicle dismantling were visited and visually reviewed. During the visits the compliance of scrap yards with the existing requirements was evaluated and it was also attempted to identify how environmentally sound is the dismantling technology of every scrap yard owner.

In the middle of 2004 63 scrap yards operated in Estonia. Twelve of them dismantled more than 100 vehicles, 13 of them 51-99 vehicles and 38 up to 50 vehicles a year. The total annual market capacity on dismantling of vehicles in Estonia is considered ca 10,000 units. There are very few companies dealing only with car dismantling as the main business. Most of scrap-yard owners offer also side services, e.g. haulage, car repair and maintenance. The dismantlers are interested in the selling of second-hand spare parts and scrap metal. Only one company out of 63 complied with all the requirements enacted by the relevant decision of the Minister of Environment. The rest of scrap yards did not meet the requirements on the site on storage and treatment and/or did not have the hazardous waste handling license and the waste permit. Of the requirements established for the site for storage of end-of life vehicles 97% of scrap yards were surrounded with a fence, 67% had a 24-hour surveillance, 45% had covered the areas with waterproof cover, but only 3% had an oil trap. Sites for treatment were in a somewhat better condition, these were mostly situated inside the buildings, where floors were covered with waterproof covers. Most of

the dismantlers collected the waste oil and waste fluids into separate vessels, but there were number of dismantlers who did not know on existence of polychlorinated biphenyls (PCB) in car air conditioning system and the availability of mercury in sensors belonging into passenger safety system . Proceeding from the general condition of the scrap yard, the rest of 62 scarp yards were distributed between two empirical parameters - “rather environmentally hazardous” or “rather not environmentally hazardous”. As a matter of fact, 17% of scrap yards turned out“ rather environmentally hazardous”.

By the adoption of the Regulation of the Minister of Environment No. 89 Requirements for the Handling of End-of Life Vehicles and implementation of Directive 2000/53/EC in Estonia will definitely bring about changes in local scrap yard business. The very next future of the active scrap yards largely depends on their ability to meet the environmental requirements being set up. The market demand for spare parts in the coming years is the other issue to consider. From the point of view of environmental protection, the changes can be considered positive – scrap yards forced to become environmentally sound and ensure the recycling and reuse of materials. From the side of scrap yard businesses it seems differently – majority of them have to invest into buildings and equipment but every enterprise could afford it. The situation calls for more active cooperation between scrap yards and car dealers so as to ensure, firstly, that the latter will take responsibility according to the polluter-pays principle and, secondly, avoiding an increase in the number of illegal scrap yards while legal scrap yards are striving to meet the requirements.

KASUTATUD KIRJANDUS

1. *Jäätmekava koostamine. Metoodiline juhend*. Euroopa Jäätmete ja Materjaliringluse Teemakeskus, 2003.
2. Council Directive of 15 July 1975 on waste (75/442/ECC). *Official Journal* L 194, 25/07/1975, P. 0039-0041.
3. Kobus, D. *Praktiline juhend jäätmehoolduse strateegiliseks planeerimiseks kohalikes omavalitsustes*. REC Estonia SA, 2003.
[<http://www.recestonia.ee/jaatmed/prakti.pdf>] 05.03.2005
4. Directive 2000/53/EC of European Parliament and of the Council of 18 September 2000 on end-of life vehicles. *Official Journal* L 269, 21/10/2000, P 0034-0043.
5. Kanari, N., Pineau, J.-L., Shallari, S. End-of-Life Vehicle Recycling in the European Union. *JOM*, 2003, 8.
[http://www.tms.org/pubs/journals/JOM/0308/Kanari_0308.html] 22.02.2005
6. Jäätmeseadus. *RT I* 2004, 9, 52; 30, 208; 2005, 15, 87.
7. Eek, P., Kuusk, K., Haljak, H., Siht, M., Simm, K., Relve, K., Lopman, E., Kõiva, M., Viisimaa, M, Kiis, K., Ormus, E. *Jäätmeseaduse algtekst ja seletuskiri*. 06.08.2003.
8. Vabariigi Valitsuse 13. detsembri 2004. a määrus nr 352. Mootorsõidukite ja nende osade kogumise, tootjale tagastamise, taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded, kord ja sihtarvud ning rakendamise tähtajad. *RT I* 2004, 85, 579.
9. Keskkonnaministri 8. juuli 2004. a määrus nr 89. Romusõidukite käitlusnõuded. *RTL* 2004, 97, 1527.
10. Keskkonnaministri 29. märtsi 2005. a määrus nr 21. Keskkonnaministri 8. juuli 2004. a määrus nr 89 „Romusõidukite käitlusnõuded” muutmine. *RTL* 2005, 40, 567.
11. Teede- ja sideministri 18. mai 2001. a määrus nr 50. Mootorsõidukite ja selle haagise tehnoseisundile ja varustusele esitatavad nõuded. *RTL* 2001, 67, 941; 135,

1953; 2002, 106, 1575; 118, 1724; 2003, 23, 335; 85, 1252; 115, 1825; 2004, 45, 770; 82, 1309; 130, 2018; 2005, 12, 100.

12. Hond, F. *In Search of a Useful Theory of Environmental Strategy: A Case Study on the Recycling of End-of-Life Vehicles from the Capabilities Perspective*. Ph. D. thesis, Vrije Universiteit Amsterdam, 1996.
[http://www.scw.vu.nl/~den_hond/onderzoek/publicaties.htm] 20.01.2005
13. Zoboli, R., Barbiroli, G., Leoncini, R., Mazzanti, M., Montresor, S. *Regulation and innovation in the area of end-of-life vehicles*. The European Commission JRC-IPTS and Enterprise DG, 2000. [<http://www.bir.org/efr2/IPTS-ELV-studt-2000.pdf>] 15.03.2005
14. Staudinger, J., Keoleian, G. A. *Management of End-of-Life Vehicles (ELVs) in the US*. Report No. CSS01-01. University of Michigan, 2001.
[http://css.snre.umich.edu/css_doc/CSS01-01.pdf] 12.02.2005.
15. *Fourth Annual Report 2001 (Reporting 2000 Performance)*. Society of Motor Manufactures and Traders Ltd, Automotive Consortium on Recycling and Disposal (ACORD), 2001.
16. *Environmental Impact of End-of-Life Vehicles: An Information Paper*. Australian Government. Department of the Environment and Heritage, 2002.
[<http://www.deh.gov.au/industry/waste/elv/>] 20.11.2004
17. *End of life vehicles and tyre recycling information sheet*. Waste Watch. 2004.
[<http://www.wasteonline.org.uk/resources/InformationSheets/vehicle.htm>] 05.12.2004
18. Hoock, R.S., Schult, J., Cologne, F. W, Schlotter, U. *Mechanical Recycling of Plastics from end-of-life vehicles – scope and limitations*. Summary of the PRAVDA-2 Project. Frankfurt, 1998.
[<http://www.vke.de/pdf-files/pravda.pdf>] 15.02.2005
19. Tuddenhom, M., Hempen, S., Bongaerts, J. C. *End of life vehicles (ELV): current basic data reflecting the overall ecological and economic context of the ELV issue*. Institute for European Environmental Policy, 1996.

[http://europa.eu.int/comm/environment/waste/pdf_comments/elv_study1996.pdf]
05.12.2004

20. *Glass recycling: An Automotive Perspective*. Consortsium for automotive recycling (CARE), 1999.
[<http://www.caregroup.org.uk/glassrep.pdf>] 03.05.2005
21. End of Life Vehicle (ELV) Waste Arisings and Recycling Rates. Environmental Resources Management, 2002.
[<http://www.aebc.gov.uk/sustainability/downloads/elv.pdf>] 15.02.2005
22. Leevik, M., Liiver, M., Paas, M. 2002. *aasta Eesti jäätmekäitluse ülevaade*. Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskus, Tallinn, 2003.
23. Leevik, M., Liiver, M.. 2003. *aasta Eesti jäätmekäitluse ülevaade*. Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskus, Tallinn, 2004.
24. Teesalu, E. Vanarehvid taas kasutusse. *Keskkonnatehnika*, 2005, 1, lk 27.
25. Sander, K., Schilling, S., Zangl, S., Lohse, J. *Rules on compliance with Article 7.2 of Directive 2000/53/EC*. Ökopol, Hamburg, 2002.
26. *Guidance on Depolluting End-of-Life Vehicles*. AEA Technology Environment and Universal Vehicle Services, 2003.
[<http://www.ehsni.gov.uk/pubs/publications/DepollutingELVs.pdf>] 24.04.2005
27. *Measuring the Impact of MVRIB Initiatives on Abandoned Vehicles*. Jill Dando Institute of Crime Science. University College London, 2003.
[http://www.jdi.ucl.ac.uk/publications/adhoc_publications/abandoned_vehicle_report.php] 24.04.2005
28. Arbitman, N., Gerel, M. *Managing End-of-Life Vehicles to Minimize Environmental Harm*. White Paper on Sustainable Conservation's Auto Recycling Project. 2003
[http://www.suscon.org/autorecycling/pdfs/autorecycling_whitepaper_elvs.pdf]
22.04.2005

29. Woodruff, K. L. *Mercury Switch Data Collection Pilot Project*. Final Report. New Jersey Department of Environmental Protection Division of Science, Research and Technology, 2004.
[<http://www.state.nj.us/dep/dsr/hg-switch/full-report.pdf>] 02.05.2005
30. *Management of End-of-Life Vehicles (ELVs) in Ontario*. Report, Proceeding and Draft Recommendations of The RCO Roles and Responsibilities Forum. Recycling Council of Ontario, 1999. [<http://www.rco.on.ca/research/proceedings/elv.html>] 15.03.2005
31. Kim, N. *Exploring Determinant Factors for Effective End-of-Life Vehicle Policy. Experiences from European end-of-life vehicle systems*. The International Institute for Industrial Environmental Economics, 2002.
32. *Liiklusregistrikeskuses arvel olevate mootorsõidukid ja haagised aastate lõikes*. Teabenõude vastus. Eesti Riiklik Autoregistrikeskus (ARK), 2005.
33. Liiklusseadus. *RT I* 2001, 3, 6; 93, 565; 2002, 38, 234; 61, 375; 63, 387; 90, 521; 105, 613; 110, 654; 110, 655; 2003, 26, 156; 78, 522; 2004, 30, 208; 46, 329; 2005, 20, 125.
34. *Mis saab oma aja ära elanud autost?* Kuusakoski AS, 2004
35. Vabariigi Valitsuse 6. aprilli 2004. a määrus nr 102. Jäätmete, sealhulgas ohtlike jäätmete nimistu. *RT I* 2004, 23, 155.
36. *Lääne-Virumaa jäätmekava*. Kobras AS, 2004
37. *Semako Romulad OÜ ohtlike jäätmete käitluslitsents nr 0103*. 2004

LISAD

LISA 1 VAATLUSANDMETE REGISTREERIMISE TABEL

Ettevõtte nimi: _____ Aadress: _____

Reg. kood: _____ EMTAK kood: _____

Ohtlike jäätmete käitlulitsents, jäätme-või kompleksluba
(liik; loa nr ja kehtivusaeg): _____

Lammutuskoda läbivate autode maht aastas: _____ tk
_____ tonn

<i>Koht</i>	<i>jah/ei</i>	<i>Märkused</i>
<i>1. KOGUMISKOHT (ladustatakse romusõidukeid enne demonteerimist)</i>		
1.1. Ümbritsetud taraga		
1.2. Varustatud valveseadmetega ja ööpäevaringse valvega		
1.3. Kaetud vett mitteläbilaskva kattega		
1.4. Varustatud sademevee kogumisseadmete ja õlipüüduritega		
<i>2. KÄITLEMISKOHT (demonteeritakse romusõidukeid ja ladustatakse osasid ja jäätmeid)</i>		
2.1. Ümbritsetud taraga		
2.2. Varustatud valveseadmetega ja ööpäevaringse valvega		
2.3. Kaetud vett mitteläbilaskva kattega		
2.4. Varustatud sademevee kogumisseadmete ja õlipüüduritega		
2.5. Kaal		

<i>3. AUTOOSADE, VEDELIKE JA GAASIDE KÄITLUS</i>		
<i>Kohapealne käitlus</i>		
	<i>jah/ei</i>	<i>Märkused</i>
<i>3.1. Hoiuruumid</i>		
korduskasutatavad osad		
ohtlikele jäätmetele		
plahvatusohtlikud osad, näiteks turvapatjade käivitusseadmed		
elavhõbedat sisaldavad seadmed		
<i>3.2. Mahutid kogumiseks ja ladustamiseks</i>		
vedelgaas		
kütus		
õlid		
jahutusvedelik		
klaasipesuvedelik		
muud vedelikud		
kliimaseadmete täiteaine		
muud ohtlikud jäätmed		
<i>3.3. Konteinerid ladustamiseks</i>		
akud		
õli- ja kütusefiltrid		
PCB-sid ja PCT-sid sisaldavad kondensaatorid		
<i>3.4. Eraldatud ala(d) kasutatud rehvide ladestamiseks</i>		
<i>3.5. Eraldatud ala(d) tuleohtlike osade ladustamiseks</i>		

RENDIPIND __ JAH/ __ EI

Vaatluse teostatud: __. __. 2004

**LISA 2 ÜLEVAADE AUTOLAMMUTUSKODADE TEHNILISEST JA
KESKKONNAKAITSELISEST OLUKORRAST**

HARJUMAA

1. REMOREKS OÜ

Reg.kood 10257125

Tule põik 3, Saue

Vaatluse kuupäev: 05.08.2004

KOGUMISKOHT

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On
3) Pind	On, asfaltkate
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoones olev autode demonteerimise koht vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele, vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid puuduvad.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele; ohtlikele jäätmetele puuduvad.
2) Konteinerid	Eraldi konteinerid akudele, õli- ja kütusefiltritele
3) Mahutid	Mahutid õlile ja klaasipesuvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 350 tk/a (ainult BMW-d)
- deklareeritud autode massi kaudu 546 t.

Aadressil Tule põik 3 olev lammutuskoda plaanitakse kinni panna oktoobrist 2004 ja edasi plaanib ettevõtte tegutseda uues valmivas angaaris, mis asub Saue (Segu 5). Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “pigem keskkonnaohutu”.

2. VP Autolammutus OÜ

Reg.kood 10076062

Kiia küla, Saue vald

Vaatluse kuupäev: 05.08.04

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On
3) Pind	Osaliselt kaetud asfaltkattega
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole, sademevesi juhitakse pinna kaldega naaberterritooriumile ja sealt edasi üldkanalisatsiooni.

KÄITLUSKOHT: hoones sees ja vastab § 3 (1) p. 1- 3 nõuetele, kuid vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid puuduvad.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele; ohtlikele jäätmetele ei ole
2) Konteinerid	Konteiner õli- ja kütusefiltritele; konteinerid akude (katuse all) ja kondensaatorite jaoks puuduvad
3) Mahutid	Mahutid õlile, klaasipesu- ja jahutusvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On, kuid rehve leidub ka mujal (töökojas, hoone katusel)
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

VP Autolammutus OÜ on üks Eesti suuremaid ja vanemaid autolammutuskodasid.

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi (taotlusmaterjalide koostamine pooleli) ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 250-300 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 375-450 t.

Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “pigem keskkonnaohtlik”.

3. Autostop OÜ

Reg.kood 10395258

Pärtnu mnt 497, Laagri, Saue vald

Vaatluse kuupäev: 10.08.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On, elektrooniline valve
3) Pind	Ei ole, kolmekihiline killustikkate
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: vanas taluhoones ja vastab § 3 (1) p. 1- 3 nõuetele, kuid vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid puuduvad.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele, ohtlikele jäätmetele ei ole
2) Konteinerid	Eraldi konteinerid akudele ning õli- ja kütusefiltritele; konteinerid kondensaatorite jaoks puuduvad
3) Mahutid	Mahutid õlile, kütusele, jahutusvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 40-50 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 60-75 t.

Lammutuskoda on väike, kuid igati oma funktsiooni täitev ning perspektiivikas. Nõuete evitamiseks vajalikud mahukad rahalised kulutused ja investeeringud seadmetesse ja ehitistesse.

Kogumiskoha pinnasest on võetud mitmeid kordi proove, kuid pinnase saastumist pole täheldatud. Ettevõttes laialdaselt kasutusel erinevad adsorbendid õli ja teiste maha valgunud vedelike kokku korjamiseks.

Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “pigem keskkonnaohutu”.

4. Tomesko OÜ

Reg.kood 10959882

Ehitajate tee 4, Keila

Vaatluse kuupäev: 10.08.2004

KOGUMISKOHT

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On, elektrooniline valve
3) Pind	On
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Osaliselt kaetud sademevee kogumisseadmetega. Lähiajal plaanis ehitada välja kogu territooriumil. Põhiprojekti kohasel on plaanis rajada ka II klassi õli-bensiinipüüdur E10. Hetkel on territooriumil kohtpuhasti.

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1- 3 nõuetele, kuid vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid veel puuduvad (põhiprojekti tasandil).

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele; ohtlikele jäätmetele ei ole
2) Konteinerid	Konteinerid akudele ning õli- ja kütusefiltritele (õues); konteinerid kondensaatorite jaoks puuduvad
3) Mahutid	Mahutid õlile, jahutusvedelikule, mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Tomesko OÜ (PakiAutoKeskus) tegeleb pakiautode (mitte ainult N1 kategooria mootorsõidukite) teenindamise ja lammutamisega.

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 100 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 250 t. See mass on väga umbkaudne, kuna pakiautosid on väga erinevaid- erinev kuju (furgoon või kast) ja ka otstarve (nt. rahaautode furgoonid on valmistatud roostevabast terasest).

Ettevõtte on igati kaasaegne ja arenemisvõimeline. Sademevee ja kanalisatsiooni süsteemi välja ehitamisega ning mõningate lisainvesteeringute tegemisega vastaks ettevõtte lammutuskodadele esitatavatele nõuetele.

Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohutu".

5. Vilmorin OÜ

Reg.kood 10219857

Salve 2, Tallinn

Vaatluse kuupäev: 10.08.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	Osaliselt. Kogumiskoht ei ole ühest küljest eraldatud kõrval oleva ettevõtte territooriumist.
2) Valveseadmed ja valve	Ei ole
3) Pind	On
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1- 3 nõuetele, kuid vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid puuduvad.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele; ohtlikele jäätmetele ei ole
2) Konteinerid	Konteinerid õli- ja kütusefiltritele, akudele ja kondensaatoritele puuduvad
3) Mahutid	Mahutid õlile ja jahutusvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On, korduskasutatavate osade hoiuruumis
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi (taotlusmaterjalide kogumine pooleni) ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 50 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 70 t.

Firma tegutseb rendi pinnal ning paljud muudatused ja juurdeehitused, mis on vaja teha seoses lammutuskodadele esitatavate nõuete täitmiseks, on raskendatud (nt. rentnikul puudub õigus teha juurdeehitusi). Ettevõtte edasine areng sõltub suurel määral territooriumi omaniku ja rentniku edaspidistest kokkulepetest.

Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte siiski "pigem keskkonnaohutu".

6. Männiku AL OÜ (Männiku Autolammutuskoja OÜ)

Männiku autolammutus

Reg.kood 10048663

Männiku tee 104C, Tallinn

Vaatluse kuupäev: 12.08.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	Õöpäevaringne valve (koer + valvur).
3) Pind	On, asfaltkate
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Varustatud sademevee restkaevudega, mis on ühendatud linna üldkanalisatsiooniga. Õlipüüdurid puuduvad.

KÄITLUSKOHT: endistes Teaduse Akadeemia autopargi garaažides ja vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele, vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid puuduvad.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele ja agregaatidele; ohtlikele jäätmetele puuduvad
2) Konteinerid	Konteinerid akudele, filtritele ja kondensaatoritele puuduvad.
3) Mahutid	Mahutid õlidele, jahutusvedelikule ja klaasipesuvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitlulitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 300 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 360 t.

Männiku Autolammutuskoja OÜ on üks vanimaid (tegutsenud juba 11 a) ja suurimaid lammutuskodasid Eestis. Männiku Autolammutuskoja OÜ alla kuulub ka Lagedi autolammutus.

Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “pigem keskkonnaohutu”.

7. Harku Auto OÜ

Reg.kood 11039206

Paldiski mnt. 253, Harku vald

Vaatluse kuupäev: 12.08.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	Ööpäevaringne valve
3) Pind	Osaliselt asfaltkattega, osaliselt killustikuga
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1- 3 nõuetele, vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid puuduvad.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Osaliselt on korduskasutatavad osad eraldi hoiuruumis; hoiuruumid ohtlikele jäätmetele puuduvad
2) Konteinerid	Konteiner akudele (õues); konteinerid filtritele ja kondensaatoritele puuduvad.
3) Mahutid	Mahutid õlidele; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Vaatluse hetkeks on OÜ Harku Auto autolammutuskoda pidanud aadressil Paldiski mnt. 253 vaid 3 kuud. Kuna ettevõtte on nii vähe aega tegutsenud, siis on raskelt öelda kui suur on lammutuskoda läbivate autode arv aastas.

Praeguseks hetkeks on lõppemas eelmise omaniku poolt jäetud prahi koristustööd. Ettevõtte ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba. Lammutuskoja nõuetele vastavaks viimine nõuab suuri investeeringuid (hoones ja territooriumil puudub vee- ja kanalisatsiooni süsteem). Takistuseks võib olla ka see, et ettevõtte tegutseb rendipinnal. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohtlik".

8. RTD Autokeskus OÜ

Reg.kood 10168172

Magasini 27, Tallinn

Vaatluse kuupäev: 16.08.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	Õöpäevaringne valve
3) Pind	Osaliselt asfaltkattega, osaliselt freesafaltkattega
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Linnakanalisatsiooni restkaevud; õlipüüdur puudub

KÄITLUSKOHT: garaažis ja vastab § 3 (1) p. 1- 3 nõuetele, vee kogumis-seadmed ja õlipüüdurid puuduvad.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele; osaliselt eraldi hoiuruumid ohtlikele jäätmetele.
2) Konteinerid	Konteinerid akudele, filtritele ja kondensaatoritele puuduvad.
3) Mahutid	Eraldi mahutid õlidele, kütusele, jahutus- ja klaasipesuvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 10 tk/a (ainult Mercedes-Benzid).
- deklareeritud autode massi kaudu 16 t.

Ettevõtte teostab põhiliselt kere- ja värvimistöid ning uute ja vanade Mercedes-Benz'i varuosade müügi, autolammutus on kõrvaltegevus. Hetkel tegutseb ettevõtte rentnikuna riigile kuuluval maa-alal, kuid käib asjaajamine maa ostmiseks.

Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohutu".

9. Pleioneksi Grupi OÜ

Reg.kood 10908947

Kadaka tee 86a, Tallinn

Vaatluse kuupäev: 16.08.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	Õöpäevaringne valve
3) Pind	On
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Linnakanalisatsiooni restkaevud, õlipüüdur puudub

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1- 3 nõuetele. Vee kogumiseks restkaevud (linnakanalisatsioon), õlipüüdurid puuduvad.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele; eraldi hoiuruum ohtlikele jäätmetele puudub.
2) Konteinerid	Konteinerid akudele, filtritele ja kondensaatoritele puuduvad. Akude jaoks on eraldi hoiuruum.
3) Mahutid	Eraldi mahutid õlidele, kütusele, jahutus- ja klaasipesuvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 40-50 tk/a
- deklareeritud autode massi kaudu 72-90 t.

Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohutu".

10. Kinesten OÜ

Reg.kood 10345289

Laevastiku 3D, Tallinn

Vaatluse kuupäev: 16.08.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	Elektrooniline valve ja koerad
3) Pind	Väike osa
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Restkaevud (linnakanalisisatsioon), õlipüüdur puudub

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1- 3 nõuetele; vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid puuduvad.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele; eraldi hoiuruum ohtlikele jäätmetele puudub
2) Konteinerid	Konteinerid akudele, filtritele ja kondensaatoritele puuduvad.

3) Mahutid	Eraldi mahutid õlidele, jahutus- ja klaasipesuvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 100 tk/a;
- deklareeritud autode massi kaudu 160 t.

Hetkel käib käitluskohas remont (uue betoonpõranda valamine jne.). Nõuete evitamiseks vajalikud suured rahalised kulutused ja investeeringud seadmetesse ja ehitistesse.

Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohtlik".

11. Eurotrans OÜ

Reg.kood 10165436

Vabaõhukooli tee 68, Tallinn

Vaatluse kuupäev: 16.08.2004

Eurotrans OÜ pakub Mazda autodele teenindust ja varuosi. EMTAK-i koodiga on määranud ettevõtte kõrvaltegevusharuks ka autolammutus, kuid hetkel ei tegelda sellega. Oodatakse turu korrastumist ning soodsate tingimuste kujunedes on nad vähese investeeringutega võimelised rajama nõuetele vastava autolammutuskoja.

12. Autodin OÜ

Reg.kood 10453122

Betooni 34, Tallinn

Vaatluse kuupäev: 18.08.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On
3) Pind	Osaliselt
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1- 3 nõuetele, vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid puuduvad.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele; eraldi hoiuruum ohtlikele jäätmetele puudub
2) Konteinerid	Konteinerid akudele, õli- ja kütusefiltritele (jäävad mootorite külge) ja kondensaatoritele puuduvad. (Akud metallkapis eraldi riuilil.)
3) Mahutid	Eraldi mahutid kütusele ja õlile; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitlusaltsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 15 tk/a (Eestist ostetud autod)
- deklareeritud autode massi kaudu 17 t.

Suurema osa kasutatud varuosadest ja ka poollammutatud autodest toovad sisse Saksamaalt. Nõuete evitamiseks vajalikud suured rahalised kulutused ja investeeringud seadmetesse ja ehitistesse. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohtlik".

13. PAIP AS

Reg.kood 10069917

Narva mnt 150/90, Tallinn

Vaatluse kuupäev: 18.08.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveadmed ja valve	On (valvur ja koerad)
3) Pind	90% ulatuses asfaltkate. Plaanis asfalteerida ka 10%
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole (lähiajal plaanis rajada)

KÄITLUSKOHT: osaliselt hoones, osaliselt platsil. Vastab § 3 (1) p. 1- 3 nõuetele, vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid puuduvad.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele; katusealune hoiuruum õlidele, eraldi hoiuruumid teistele ohtlikele jäätmetele puuduvad.
2) Konteinerid	Konteinerid akudele ning õli- ja kütusefiltritele; konteiner kondensaatoritele puudub.
3) Mahutid	Eraldi mahutid kütusele, õlidele, klaasipesu- ja jahutusvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ettevõtte omab ohtlike jäätmete käitluslitsentsi, jäätmeluba taotlemisel.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 200 tk/a;
- deklareeritud autode massi kaudu 300 t.

PAIP AS on Eesti üks suurimaid ja arenguvõimelisemaid autolammutuskodasid. Ettevõttel on lähiajal plaanis ulatuslike investeeringutega viia oma tegevus täielikult määruse nõuetega kooskõlla.

Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “pigem keskkonnaohutu”.

14. Männiku AL OÜ (Männiku Autolammutuskoja OÜ)

Lagedi autolammutus

Reg.kood 10048663

Lagedi, Luhja küla

Vaatluse kuupäev: 18.08.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	Osaliselt, öösel vaid koerad
3) Pind	Väga väike osa alast kaetud asfaltkattega, ülejäänud killustikkattega.
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1- 3 nõuetele, vee kogumis-seadmed ja õlipüüdurid puuduvad.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele puuduvad. Osaliselt on ohtlikud ained eraldi hoiuruumis.
2) Konteinerid	Konteinerid akudele, õli- ja kütusefiltritele (jäävad mootorite külje) ning kondensaatoritele puuduvad. Akud on eraldi hoiuruumis.
3) Mahutid	Mahutid õlile (eraldi hoiuruumis), jahutusvedelikule ja klaasipesuvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitlulitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 60 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 72 t.

Lagedi autolammutus kuulub Männiku AL OÜ alla. Keskkonnanõuete evitamiseks vajalikud ulatuslikud rahalised kulutused ja investeeringud seadmetesse, vahenditesse ja ehitistesse.

Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “pigem keskkonnaohtlik”.

15. Eesti Metalliekspord AS (EMEX AS)

AS Eesti Metalliekspord (AS EMEX) on alates 08.septembrist 2004.a. uue ärinimega *AS Kuusakoski*.

Reg.kood 10167439

Betooni 12, Tallinn

Vaatluse kuupäev: 23.08.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On, valveseadmed ja mehitatud valve.
3) Pind	On
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	On

Kõikides Kuusakoski AS osakondades (Tallinnas, Paldiskis, Haapsalus, Pärnus, Rakveres, Tartus ja Narvas) on nõuetele vastavad romusõidukite kogumiskohad.

KÄITLUSKOHT on Tallinnas, aadressil Betooni 12; hoones ja vastab § 3 (1) p. 1- 3 nõuetele. Vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid puuduvad, kuid tänu kaasaegsele seadmestatussele puudub ka nende vajadus.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele puuduvad, kuna neid ei koguta. Ohtlikud ained eraldi hoiuruumis.
2) Konteinerid	Konteinerid akudele, õli- ja kütusefiltritele ja kondensaatoritele.
3) Mahutid	Mahutid bensiinile, diislile, õlile, jahutusvedelikule, klaasipesuvedelikule ja pidurivedelikule.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	On

Muud tähelepanekud:

Ettevõtte omab ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ja jäätmeluba. 2005. a. on plaanis taotlema hakata kompleksluba.

Ettevõtte käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 1 500 tk/a;
- deklareeritud autode massi kaudu 1 500 t.

AS Kuusakoski kui lõpp-purustaja töötleb oma veskis 10 000 autot aastas.

Kuigi AS-i Kuusakoski põhitegevuseks on metallide ja metallimaakide hulgikaubandus ning metallijäätmete ja vanametalli töötlus, vastab ettevõtte praktiliselt kõikidele määruses esitatud nõuetele. Hiljuti investeeriti kaasaegsesse seadmestikku (tõstuk, imemisseadmed ja mahutid), mis võimaldab ohutult eemaldada autodest kõik vedelikud.

Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “keskkonnaohutu”.

16. Sõiduk OÜ

Reg.kood 10379093

Tänassilma küla, Saku vald

Vaatluse kuupäev: 24.08.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	Ei ole
3) Pind	On
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1 ja 3 nõuetele. Hoone ei ole varustatud valveseadmete ega ööpäevaringse valvega ning vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid puuduvad.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Osaliselt on korduskasutatavad osad ja ka ohtlikud ained eraldi hoiuruumides.
2) Konteinerid	Konteinerid akudele, õli- ja kütusefiltritele (jääd mootorite külje) ning kondensaatoritele puuduvad. Akud on eraldi hoiuruumis.
3) Mahutid	Mahutid õlile (eraldi hoiuruumis akudega koos), jahutusvedelikule ja klaasipesuvedelikule, mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	Territooriumil eraldi ala, kuid leidub ka korduskasutatavate osade ruumis.
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 25 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 33 t.

Ettevõtte asub rendipinnal, mida omanik plaanib lähiajal oksjoni korras maha müüa. Seega on ettevõtte tulevik lahtine. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “pigem keskkonnaohutu”.

17. Krati Kaubandus OÜ

Reg.kood 10173629

Vana-Aaviku 10, Rae vald

Vaatluse kuupäev: 25.08.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On
3) Pind	Ei ole
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele. Vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid puuduvad.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele ja ohtlikele ainetele (hiljuti rajatud).
2) Konteinerid	Konteiner õli- ja kütusefiltritele; konteinerid akudele ja kondensaatoritele puuduvad.
3) Mahutid	Mahutid õlidele, jahutus- ja klaasipesuvedelikule, mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	Eraldi ala hoones sees.
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 10 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 14 t.

Ettevõttel on logistiliselt väga hea asukoht ning seoses sellega, et ettevõtte on oma territooriumi ja lähialade omanik, on seal võimalik teha ulatuslikke laiendustöid. Äsja on

valminud uus ohtlike jäätmete hoiuruum ning kaasaegse seadmestatusega käitluskoht. Ettevõtte plaanib hakata ohtlike jäätmete käitluslitsentsi taotlema siis, kui ta vastab kõikidele määruses esitatavatele nõuetele. Seni plaanib Krati Kaubandus OÜ lammutustegevuse katki jätta ja tegeleda vaid Saksamaalt imporditud kasutatud varuosade müügiga ja autoremondiga.

Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohutu".

18. Marko Valgma FIE

Vääna Autolammutus

FIE maksukohuslaste reg.kood 5598

Vahi küla, Harku vald

Vaatluse kuupäev: 21.09.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On
3) Pind	Suurem osa
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: väljas ja vastab samadele nõuetele, mis kogumiskoht.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele ja ohtlikele ainetele.
2) Konteinerid	Konteiner õli- ja kütusefiltritele; konteinerid akudele ja kondensaatoritele puuduvad.
3) Mahutid	Mahutid kütusele, õlile, jahutus- ja klaasipesuvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On, kuid leidub ka mujal. Ettevõtte teostab ka rehvitöid.
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 50 tk/a.

- deklareeritud autode massi kaudu 75 t.

Plaanitakse ehitama hakata igati nõuetele vastavat romusõidukite käitluskohta (angaar). Keskkonnanõuete evitamiseks vajalikud mõningad kulutused ka seadmetesse. Lisaks autolammutusele tuuakse kasutatud varuosasid Rootsist ja teostatakse rehvitöid.

Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohutu".

RAPLAMAA

19. Maasikas & Ko OÜ

Reg.kood 10305172

Maasika 2, Prillimäe

Vaatluse kuupäev: 27.08.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On
3) Pind	Osaliselt, kuid suurem osa on siiski kaetud vett läbilaskva kattega
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Restkaevud, mis on ühenduses kohaliku kanalisatsioonivõrguga. Õlipüüdureid ei ole.

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele. Vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid puuduvad.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele; eraldi hoiuruum(id) ohtlike ainete ladustamiseks puuduvad.
2) Konteinerid	Konteinerid akudele, õli- ja kütusefiltritele ning kondensaatoritele puuduvad.
3) Mahutid	Mahutid jahutusvedelikule ja kütusele; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad. Õli jäetakse mootoritesse. Kliimaseadme täiteaine eraldamine romusõidukist tellitakse vastavat luba omavalt ettevõtjalt.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On, kuid osa rehve on jäetud osaliselt lammutatud romusõidukitele alla ning neid võib leida ka territooriumi teistest piirkondadest.
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitlulitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja omanik ei avalikustanud aastas sisse ostetavate romusõidukite arvu. Kuid kindlalt võib öelda, et tegemist on Eesti ühe suurima autolammutuskojaga. Keskkonnanõuete evitamiseks vajalikud ulatuslikud rahalised kulutused ja investeeringud seadmetesse ja ehitistesse. Samuti peab omanik arusaama, et Eestis kehtivad õigusaktid on mõeldud kõikidele järgimiseks, mitte ainult nendele, kes seda vajalikuks peavad. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “pigem keskkonnaohtlik”.

20. Vama Sõiduk OÜ

Reg.kood 10027359

Alu tee 9, Rapla

Vaatluse kuupäev: 27.08.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On
3) Pind	Ei ole
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele. Vee kogumis-seadmed ja õlipüüdurid puuduvad.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele ja ohtlikele ainetele.
2) Konteinerid	Konteinerid akudele, õli- ja kütusefiltritele ning kondensaatoritele puuduvad.
3) Mahutid	Mahutid õlile ja kütusele; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On, kuid leidub ka mujal
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitlulitsentsi ega jäätmeluba.

Vama Sõiduk OÜ tegeleb põhiliselt sõiduautode tehnohoolduse ja remondiga. 2004. aastal on ostetud lammutamiseks vaid 1 auto, eelnevatel aastatel keskmiselt 10 romusõidukit aastas. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “pigem keskkonnaohutu”.

21. P ja M Maagik OÜ

Reg.kood 10057797

Kuusiku, Rapla

Vaatluse kuupäev: 27.08.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	Õöpäevaringselt vaid koerad.
3) Pind	Osaliselt
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Restkaevud, kuid nendest valgub vesi pinnasesse. Õlipüüdurid puuduvad.

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele. Vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid puuduvad.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele ja ohtlikele ainetele.
2) Konteinerid	Konteinerid akudele (eraldi ruumis) ja kondensaatoritele puuduvad; õli- ja kütusefiltrid kogutakse eraldi kasti.
3) Mahutid	Mahutid õlidele, kütusele ja jahutusvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitlusaltsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 20-30 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 30- 45 t.

Ettevõtte remondib ja lammutab põhiliselt vanemaid autosid ning on seetõttu lähikonnas üks tuntumaid töökodasid. Keskkonnanõuete evitamiseks vajalikud ulatuslikud rahalised kulutused. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “pigem keskkonnaohutu”

JÄRVAMAA

22. ARMANTE OÜ

Reg.kood 10543486

Metsa tee 1a, Roosna-Alliku

Vaatluse kuupäev: 30.08.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	Ei ole
2) Valveseadmed ja valve	On
3) Pind	On
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

Tavaliselt viiakse romusõiduk kohe käitluskohta.

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele. Vee kogumis-seadmed ja õlipüüdurid puuduvad.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele ja osaliselt ka ohtlikele ainetele.
2) Konteinerid	Konteinerid akudele ja kondensaatoritele puuduvad; õli- ja kütusefiltrid jäetakse mootorite külge.
3) Mahutid	Mahutid õlile, kütusele, jahutus- ja klaasipesuvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 50 tk/a (eelnevatel aastatel),

2004. aastal on lammutamiseks sisse ostetud vaid 3 autot.

- deklareeritud autode massi kaudu 75 t.

Armante OÜ on spetsialiseerunud põhiliselt Belgiast toodud varuosade müügile.

Keskkonnanõuete evitamiseks vajalikud ulatuslikud rahalised kulutused. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohutu".

23. Nõlvak & Ko AS

Reg.kood 10218993

Kooli 4, Roosna-Alliku

Vaatluse kuupäev: 30.08.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On
3) Pind	Vana asfaltkate
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1- 4 nõuetele.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele ja ohtlikele ainetele.
2) Konteinerid	Konteiner õli- ja kütusefiltritele, konteinerid akudele ja kondensaatoritele puuduvad.
3) Mahutid	Mahutid õlile, kütusele, jahutus- ja klaasipesuvedelikule. mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On, hoones.
5) Kaal	Ei ole.

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud pakiautode koguse järgi 72 tk/a

- deklareeritud pakiautode massi kaudu 115 t.

AS Nõlvak & Ko (Roosna-Alliku Pakiauto Lammutuskoda) tegutseb 1992.a ja on suurim (uute ja kasutatud) autoosade müüja Kesk-Eestis. Käitluskoht vastab igati keskkonnanõuetele, kogumiskoha vastavusse viimine nõuab mõningaid investeeringuid. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “pigem keskkonnaohutu”.

24. Stik AS

Reg.kood 10166865

Roosna-Alliku

Vaatluse kuupäev: 30.08.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On
3) Pind	On
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole, kuid lähiajal plaanis paigaldada.

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele. Vee kogumis-seadmed ja õlipüüdurid puuduvad.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele ja osaliselt ka ohtlikele ainetele.
2) Konteinerid	Eraldi konteinerid õli- ja kütusefiltritele ning akudele; konteiner kondensaatoritele puudub;
3) Mahutid	Mahutid õlile, kütusele, jahutus- ja klaasipesuvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 70-100 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 105-150 t.

Stik AS tegeleb põhiliselt sõiduautode tehnohoolduse ja remondiga, samuti tuuakse kasutatud varuosasid sisse Saksamaalt. Täielikult keskkonnanõuetele vastamiseks on vaja teha mõningad investeeringud seadmetesse (õlipüüdurid jne) ja ehitistesse. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “pigem keskkonnaohutu”.

25. Mäeküla Autolammutus OÜ

Reg.kood 10429968

Mäeküla, Paide vald

Vaatluse kuupäev: 30.08.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveadmed ja valve	On
3) Pind	Ei ole
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

Hetkel käimas ulatuslikud ehitustööd. Uue laohoone valmimisel on romusõidukite kogumiskoht hoones sees.

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele. Vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid puuduvad.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele ja osaliselt ka ohtlikele ainetele.
2) Konteinerid	Konteinerid õli- ja kütusefiltritele; konteinerid akudele (ohtlike jäätmete ruumis põrandal) ja kondensaatoritele puuduvad; Eraldi tünni kogutakse ka õlised lapid ja katalüsaatorid.
3) Mahutid	Mahutid õlile, kütusele, jahutus- ja klaasipesuvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitlusaltsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 50-100 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 75-150 t.

Mäeküla Autolammutus OÜ (Fordi autolammutus) lammutab vaid Ford marki autosid. Hetkel on käimas ulatuslikud ehitustööd. Valmimas on uus korduskasutatavate osade laohoone ja romusõidukite kogumis- ja käitluskoht ning lähiajal plaanis rajada sadevee kogumissüsteem ja paigaldada õlipüüdurid.

Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohutu".

26. Aspar Toomas FIE

Tarbja, Paide vald

Vaatluse kuupäev: 30.08.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	Ei ole
2) Valveseadmed ja valve	Ei ole
3) Pind	Ei ole
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele. Vee kogumis-seadmed ja õlipüüdurid puuduvad.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele ja ohtlikele ainetele puuduvad.
2) Konteinerid	Konteinerid õli- ja kütusefiltritele (jäädavad mootorite külge), akudele ja kondensaatoritele puuduvad.
3) Mahutid	Mahutid õlile, kütusele, jahutus- ja klaasipesuvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 10 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 15 t.

Keskkonnanõuete evitamiseks vajalikud ulatuslikud rahalised kulutused. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohtlik".

JÕGEVAMAA

27. Tõnu Aun FIE

Tõnu Aun Autolammutus

Reg.kood 10012932

Välja 1, Adavere

Vaatluse kuupäev: 30.08.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On (koerad, omanik elab samal territooriumil)
3) Pind	Ei ole
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: õues, samas kohas, kus kogumiskoht.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Osaliselt eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele ja osaliselt ka ohtlikele ainetele.
2) Konteinerid	Konteinerid õli- ja kütusefiltritele, akudele ja kondensaatoritele puuduvad.
3) Mahutid	Mahutid õlile, kütusele, jahutus- ja klaasipesuvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitlulitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 20-25 tk/a.

- deklareeritud autode massi kaudu 30-38 t.

Nõuete evitamiseks vajalikud suured rahalised kulutused ja investeeringud seadmetesse ja ehitistesse. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “pigem keskkonnaohtlik”.

28. Urme Auto OÜ

Reg.kood 10385337

Tallinna mnt 9, Jõgeva

Vaatluse kuupäev: 30.08.2004

Ettevõtte on ettevõtlusregisris oma üheks tegevusharuks nimetanud ka autolammutuse ja ka hoone (aadressiga Tallinna mnt 9) küljes on silt *LAMMUTUS*. Kuid pärast ettevõtte kolimist sellele aadressile enam autolammutamisega ei tegeleta. (Selleks ei ole uues hoones võimalusi ja ka ruume.) Ettevõtte on spetsialiseerunud rehvitöödele. Tulevikus soodsate tingimuste avanedes võidakse uuesti alustada ka autolammutusega.

29. Semako Romulad OÜ

Reg.kood 10253245

Siimusti alevik

Vaatluse kuupäev: 30.08.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On
3) Pind	On
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	On

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele. Vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid puuduvad.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele ja ohtlikele ainetele.
2) Konteinerid	Konteinerid õli- ja kütusefiltritele ja akudele (õues); konteinerid kondensaatoritele puuduvad.
3) Mahutid	Mahutid õlile, bensiinile, diislile, jahutus- ja klaasipesuvedelikule; kliimaseadme täiteaine eraldamine romusõidukitest tellitakse AS-lt Epler & Lorenz (OJ käitluslitsents nr. 0003)
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	On. Ettevõtte rendib ARK-i tehnöülevaatuspunkti kaalu.

Muud tähelepanekud:

Semako Romulad OÜ-l on jäätmeluba (registreerimisnumbriga L.JÄ.JÕ-24317), mis kehtib 29.03.2004-29.03.2007. Selle loaga on lubatud kolme aasta jooksul vastu võtta, lammutada ja sorteerida romusõidukeid, mis ei sisalda vedelikke ega ohtlikke osi. Ettevõtte taotleb ohtlike jäätmete käitluslitsentsi.

Semako Romulad OÜ on Jõgevamaa suurim autolammutuskoda ja üks suurimaid ja keskkonnaohutumaid Eestis.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 300 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 450 t.

Ettevõtte juhataja sõnul on nende prognoositav võimsus isegi 600-700 autot aastas.

Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohutu".

LÄÄNEMAA

30. SERVIK OÜ (Taebla Autolammutus)

Reg.kood 10412933

Nurme 13, Taebla

Vaatluse kuupäev: 31.08.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On
3) Pind	Ei ole
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole (lähiajal plaanis rajada)

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1 - 3 nõuetele. Restkaevud olemas, õlipüüdurid puuduvad.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele ja ohtlikele ainetele.
2) Konteinerid	Konteinerid akudele ja õli- ja kütusefiltritele (jääd mootorite külge) ning kondensaatoritele puuduvad;
3) Mahutid	Mahutid õlile, kütusele, jahutus- ja klaasipesuvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitlulitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 30-35 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 45-52 t.

Servik OÜ on praktiliselt ainuke autolammutuskoda Läänemaal, kuigi ka tema põhitegevuseks on autode hooldus ja remont. Hetkel käimas uue angaari (käitluskoht ja laoruumid) ehitamine. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohutu".

31. Meelis Eenpere FIE

FIE maksukohuslaste reg.kood 1290

Lao 3, Haapsalu

Vaatluse kuupäev: 31.08.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On
3) Pind	Osaliselt
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1 - 3 nõuetele. Vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid puuduvad.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele ja ohtlikele ainetele.
2) Konteinerid	Konteinerid akudele ja õli- ja kütusefiltritele (jäädavad mootorite külge) ning kondensaatoritele puuduvad; Eraldi tünni korjatakse õlised kaltsud.
3) Mahutid	Mahutid õlile, kütusele, jahutus- ja klaasipesuvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 15-20 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 22-30 t.

Ettevõtte põhitegevuseks on pukseerimisteenus ja ka politseiparkla pidamine. Tegemist ei ole tüüpilise autolammutuskojaga. Autosid lammutatakse nn. sunniviisiliselt. Mõningate pukseeritud autode omanikud ei taha oma autosid tagasi ning kulude katteks annavad auto ära lammutusse. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “pigem keskkonnaohutu”.

VILJANDIMAA

32. Võhma Autolammutus

Arno Jõemaa FIE

Reg.kood 10372607

Tallinna 30, Võhma

Vaatluse kuupäev: 30.08.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	Vaid koer
3) Pind	Ei ole
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole (ainult settekaev)

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1 ja 3 nõuetele. Hoone ei ole varustatud valveseadmete ega ööpäevaringse valvega. Vee kogumis-seadmed ja õlipüüdurid puuduvad.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele; hoiuruumid ohtlikele ainetele puuduvad.
2) Konteinerid	Konteinerid akudele ja õli- ja kütusefiltritele (jäävad mootorite külge) ning kondensaatoritele puuduvad;
3) Mahutid	Mahutid õlile, kütusele, jahutus- ja klaasipesuvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	Ei ole. Jäävad autodele alla.
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitlusaltsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 20-30 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 30-45 t.

Lammutatakse ja remonditakse põhiliselt vanemaid autosid. Keskkonnanõuete evitamiseks vajalikud ulatuslikud rahalised kulutused. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “pigem keskkonnaohtlik”.

33. Loit Romu OÜ

Reg.kood 10250719

Reinu tee 24, Viljandi

Vaatluse kuupäev: 06.09.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	Ei ole
3) Pind	Ei ole
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1 nõuetele. Hoone ei ole varustatud valveseadmete ega ööpäevaringse valvega ning pind on osaliselt kaetud vett mitte-läbilaskva pinnaga, samuti puuduvad vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele; hoiuruumid ohtlikele ainetele puuduvad.
2) Konteinerid	Konteinerid õli- ja kütusefiltritele; konteinerid akudele ja kondensaatoritele puuduvad;
3) Mahutid	Mahutid õlile, kütusele, jahutus- ja klaasipesuvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On, kuid leidub ka mujal
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ettevõtte ei ole juba praktiliselt aasta ametlikult tegutsenud, puudub tegevusluba. Ladu on korduskasutatavaid osasid täis ning kõik on hoonetes ja territooriumil nii nagu aasta tagasi jäi. Ei oma ohtlike jäätmete käitlusaltsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive oli 2002. aastal:

- sisseostetud autode koguse järgi 20 tk/a.

- autode massi kaudu 30 t.

Lammutuskoja edasise saatuse lubas omanik lähiajal otsustama. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohtlik".

34. Melmar OÜ

Reg.kood 10154750

Tehnika 6a, Viiratsi

Vaatluse kuupäev: 06.09.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On
3) Pind	Ei ole (lähiajal plaanis)
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole (lähiajal plaanis)

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele. Hoones puuduvad vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele; hoiuruumid ohtlikele ainetele puuduvad.
2) Konteinerid	Konteinerid akudele ning õli- ja kütusefiltritele; konteinerid kondensaatoritele puuduvad;
3) Mahutid	Mahutid õlile, kütusele, jahutus- ja klaasipesuvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba (taotlemisel).

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 50 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 75 t.

Melmar OÜ on Viljandimaa suurim autolammutuskoda. Lähiajal on plaanis lammutuskoda viia keskkonnanõuetega vastavusse.

Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohutu".

PÄRNUMAA

35. Autoveski OÜ

Reg.kood 10531543

Sauga vald

Vaatluse kuupäev: 08.09.2004

KOGUMISKOHT: hoones sees

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On
3) Pind	On
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele. Hoones puuduvad vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele (lisaks eraldi hoiuruumid mootoritele ja käigukastidele); hoiuruumid ohtlikele ainetele puuduvad.
2) Konteinerid	Konteinerid akudele, õli- ja kütusefiltritele ning kondensaatoritele puuduvad;
3) Mahutid	Mahutid õlile, kütusele, jahutus- ja klaasipesuvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitlislitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 20 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 30 t.

Ettevõtte juhtkond plaanib lähiajal autolammutuskoja pidamisest loobuda.

Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “pigem keskkonnaohutu”.

36. Äriekspress OÜ

Reg.kood 10875248

Kiisa küla, Sauga vald

Vaatluse kuupäev: 08.09.2004

KOGUMISKOHT: hoones sees

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On
3) Pind	On
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele. Hoones puuduvad vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid (lähiajal plaanis rajada).

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele; hoiuruumid ohtlikele ainetele puuduvad.
2) Konteinerid	Konteinerid akudele, õli- ja kütusefiltritele (jääd mootorite külge) ning kondensaatoritele puuduvad;
3) Mahutid	Mahutid õlile, kütusele, jahutus- ja klaasipesuvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitlulitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 20 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 30 t.

Viimasel ajal ei ole autosid lammutamiseks ostetud, teostatakse peamiselt autode remonttöid ja pakutakse pukseerimisteenust, kuid pärast keskkonnanõuete evitamist soovitakse jätkata ka autolammutusega. Kasutatud varuosasid tuuakse sisse ka Rootsist.

Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “pigem keskkonnaohutu”.

37. M.P. Romula OÜ

Reg.kood 10467561

Turba 9, Pärnu

Vaatluse kuupäev: 08.09.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	Osaliselt
2) Valveseadmed ja valve	On
3) Pind	Ei ole
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: väljas ja vastab § 3 (1) p. 2 nõuetele. Ei ole eraldi ümbritsetud taraga. Kogu pind ei ole kaetud vett mitteläbilaskva kattega. Puuduvad vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele; hoiuruumid ohtlikele ainetele puuduvad (osaliselt katuse all).
2) Konteinerid	Konteinerid õli- ja kütusefiltritele; konteinerid akudele ja kondensaatoritele puuduvad;
3) Mahutid	Mahuti õlile, kütusele, jahutus- ja klaasipesuvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	Selgelt eraldatud ala ei ole.
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitlulitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 25 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 38 t.

Keskkonnanõuete evitamiseks vajalikud ulatuslikud rahalised kulutused ja investeeringud seadmetesse, vahenditesse ja ehitistesse.

Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohtlik".

38. Pro-Anno OÜ

Reg.kood 10556655

Savi 3, Pärnu

Vaatluse kuupäev: 08.09.2004

KOGUMISKOHT: hoones

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On
3) Pind	On
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele. Hoones puuduvad vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele; hoiuruum ohtlikele jäätmetele puuduvad.
2) Konteinerid	Konteineri õli- ja kütusefiltritele; konteinerid akudele ja kondensaatoritele puuduvad.
3) Mahutid	Mahutid õlidele, kütusele, klaasi- ja jahutusvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitlulitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 25 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 38 t.

Ettevõtte teostab ka sõiduautode tehnohooldust ja remonti. Suurim konkurent on naabruses asuv M. P. Romula OÜ. Keskkonnanõuete evitamiseks vajalikud ulatuslikud rahalised kulutused ja investeeringud seadmetesse, vahenditesse ja ehitistesse. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohutu".

39. AREK OÜ

Reg.kood 10931872

Nooda 30, Papsaare küla, Audru vald

Vaatluse kuupäev: 08.09.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On
3) Pind	Ei ole, 0,5-meetrine kruusa kiht
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoones ja vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele. Hoones puuduvad vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele; Varjualune ohtlikele jäätmetele ladustamiseks.
2) Konteinerid	Konteinerid akudele, õli- ja kütusefiltritele (jääd mootorite külge) ning kondensaatoritele puuduvad.
3) Mahutid	Mahutid õlidele, kütusele, klaasi- ja jahutusvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 50 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 75 t.

Arek OÜ on Eesti vanim autolammutuskoda. Lisaks autolammutusele haldab ettevõtte politseiparklat ja osutab pukseerimisteenust ning hoiab oma parklas (lammutuskoja kogumiskohaga samal alal) kindlustuste avariilisi autosid. Lammutamisele mitte kuuluvaid autosid on ettevõtte territooriumil ca 100 tk.

Ettevõttel on logistiliselt väga hea asend, Pärnu linna piiri ääres. Keskkonnanõuete evitamiseks vajalikud ulatuslikud rahalised kulutused. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte siiski “pigem keskkonnaohutu”.

40. V.J.V. OÜ

Reg.kood 10295462

Jõekalda tee 60, Silla, Paikuse vald

Vaatluse kuupäev: 08.09.2004

KOGUMISKOHT: hoones

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	Ei ole
3) Pind	On
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Olemas vee kogumisseadmed, õlipüüdur puudub.

KÄITLUSKOHT: hoones, vastab § 3 (1) p. 1 ja 3 nõuetele. Hoone ei ole varustatud valveseadmete ega ööpäevaringse valvega. Osaliselt olemas vee kogumisseadmed; õlipüüdur puudub.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Hetkel puuduvad eraldi hoiuruumid korduskasutatavate osade ja ohtlikele jäätmetele ladustamiseks. Asjade ümber paigutamisega on võimalik luua eraldi hoiuruumid nii korduskasutatavatele osadele kui ka ohtlikele jäätmetele.
2) Konteinerid	Konteiner akudele (põrandal), õli- ja kütusefiltritele (jäävad mootorite külge) ning kondensaatoritele puuduvad.
3) Mahutid	Mahutid õlile, kütusele, klaasi- ja jahutusvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	Ei ole
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 10-12 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 15-18 t.

V.J.V. OÜ peab lisaks lammutuskojale samas hoones ka kauplust ja baari. Kokku on firma halduses 1000 m² hoone, sellest 920 m² on lammutuskoda.

Ettevõtte ei ole juba peaaegu aasta ühtegi autot sisse ostnud, selle peamisteks põhjusteks on olnud omanike pidev vahetumine ning kvalifitseeritud tööjõu puudumine. Hetkel teostatakse põhiliselt plekitöid. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohutu".

TARTUMAA

41. A. Veskimets OÜ

Reg.kood 10039084

Puiestee 114, Tartu

Vaatluse kuupäev: 13.09.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	Osaliselt
2) Valveseadmed ja valve	On
3) Pind	On
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

Enamasti viiakse auto kohe käitluskohta.

KÄITLUSKOHT: hoones, vastab § 3 (1) p. 1 - 3 nõuetele. Hoones puuduvad vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele ja ohtlikele jäätmetele. Plahvatusohtlikud osad nagu turvapatjade käivitusseadmed korjatakse eraldi.
2) Konteinerid	Konteiner õli- ja kütusefiltritele; konteinerid akudele ja kondensaatoritele puuduvad.
3) Mahutid	Mahutid õlidele, kütusele, klaasi- ja jahutusvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	On, kuid need kaalud ei hõlma täielikult mõõtepiirkonda 10-4000 kg.

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 10-20 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 15-30 t.

Ettevõtte tegutseb Raadi lennuväljale kuuluval territooriumil ja põhiliselt tegeleb sõiduautode varuosade, lisaseadmete ja remondimaterjalide jaemüügiga ning teostab sõiduautode tehnohooldust ja remonttöid. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “pigem keskkonnaohutu”.

42. Aleksander Zurkini Lohkva Auto FIE

Reg.kood 10767688

Lohkva küla, Tartu maakond

Vaatluse kuupäev: 13.09.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	Osaliselt
2) Valveseadmed ja valve	On
3) Pind	Ei ole
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

Enamasti küll viiakse auto kohe käitluskohta.

KÄITLUSKOHT: hoones, vastab § 3 (1) p. 1 - 3 nõuetele. Hoones puuduvad vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele.
2) Konteinerid	Konteinerid õli- ja kütusefiltritele, akudele ja kondensaatoritele puuduvad.
3) Mahutid	Mahutid õlile, kütusele, klaasi- ja jahutusvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitlusaltsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 7 tk/a (2003. a.).
- deklareeritud autode massi kaudu 10 t.

Autosid lammutatakse põhiliselt Saksamaal ning Eestisse tuuakse vaid müügikõlblikke detaile ja osasid. Edaspidi siseturu korrastumisel soovitakse rohkem lammutada ka kohalikke autosid, praegu pole see otstarbekas. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte siiski "pigem keskkonnaohutu".

43. Anveja OÜ

Reg.kood 10321024

Vitamiini 4, Tartu

Vaatluse kuupäev: 13.09.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	Osaliselt
2) Valveseadmed ja valve	On
3) Pind	Ei ole
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoones, vastab § 3 (1) p. 1 - 3 nõuetele. Hoones puuduvad vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele; Eraldi hoiuruumid ohtlikele jäätmetele esialgu puuduvad.
2) Konteinerid	Eraldi konteinerid õli- ja kütusefiltritele ning akudele. Konteiner kondensaatoritele puudub.
3) Mahutid	Mahutid õlile, kütusele, klaasi- ja jahutusvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 100 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 150 t.

Anveja OÜ vahetas aprillis omanikke ning on olnud septembri algusest kinni. Hetkel teostatakse ulatuslikke koristus- ja ehitustöid. Keskkonnanõuete evitamiseks vajalikud ulatuslikud rahalised kulutused ja investeeringud seadmetesse, vahenditesse ja ehitistesse. Saksmaalt plaanitakse hakata sisse tooma kasutatud varuosasid. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “pigem keskkonnaohutu”.

44. Aardla Autolammutus OÜ

Reg.kood 1080294

Aardla 23E

Vaatluse kuupäev: 13.09.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	Ei ole
2) Valveseadmed ja valve	Ei ole
3) Pind	On
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

Enamasti viiakse romusõiduk kohe käitluskohta.

KÄITLUSKOHT: hoones, vastab § 3 (1) p. 1 - 3 nõuetele. Hoones puuduvad vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele ohtlikele jäätmetele puuduvad, kuid nad on ruumi eri kohtadesse korralikult ladustatud.
2) Konteinerid	Eraldi konteinerid õli- ja kütusefiltritele, akudele ning õlistele lappidele; konteiner kondensaatoritele puudub.
3) Mahutid	Mahutid õlile, kütusele, klaasi- ja jahutusvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 20 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 30 t.

Põhiosa müüki minevatest korduskasutatavatest osadest tuuakse sisse välismaalt. Ettevõtte tegutseb rendipinnal ning seoses sellega on ümberkorralduste tegemine mõningal määral komplitseeritud. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “pigem keskkonnaohutu”.

45. Süüde OÜ

Reg.kood 1013480

Riia 185, Tartu

Vaatluse kuupäev: 13.09.2004

Romusõiduk viiakse kohe käitluskohta.

KÄITLUSKOHT: hoones, vastab § 3 (1) p. 1 - 3 nõuetele. Hoones puuduvad vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele ohtlikele jäätmetele puuduvad, kuid nad on ruumi eri kohtadesse korralikult ladustatud.
2) Konteinerid	Eraldi konteinerid õli- ja kütusefiltritele, akudele ning õlistele lappidele; konteiner kondensaatoritele puudub.
3) Mahutid	Mahutid õlile, kütusele, klaasi- ja jahutusvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitlislitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 10 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 15 t.

Süüde OÜ teostab põhiliselt remonttöid. Lähiajal plaanitakse tegevus lõpetada, kuna ei suudeta investeerida vajaminevatesse ehitistesse ja seadmetesse, mis on vajalikud keskkonnõuete evitamiseks. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohutu".

46. Gefi AS

Reg.kood 10171027

Reola, Tartumaa

Vaatluse kuupäev: 13.09.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On
3) Pind	Osaliselt
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoones, vastab § 3 (1) p. 1 - 3 nõuetele. Hoones puuduvad vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele. Ohtlike jäätmeid ladustakse käitluskohas.
2) Konteinerid	Konteiner akudele; eraldi konteinerid õli- ja kütusefiltritele (jäävad mootorite külge) ning kondensaatoritele puuduvad
3) Mahutid	Mahutid õlile, kütusele, klaasi- ja jahutusvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On, kuid osaliselt jäävad rehvid pooleldi lammutatud romusõidukitele alla.
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Hetkel veel ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba, kuid käib taotlusmaterjalide kogumine.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 20 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 30 t.

Gefi AS on Tartu ja ka Tartumaa üks suurimaid ettevõtteid, kes tegeleb kasutatud ja ka uute varuosade müügiga. Kasutatud varuosasid tuuakse suurel määral sisse Saksamaalt ja Hollandist. Ettevõtte omab Skandinaavias laialt levinud autovaruosade laoprogrammi, mida täiendatakse pidevalt. Samuti teostatakse autoremonttöid. Lisaks teisealdatakse koostöös Politsei ja Päästeametiga autosid 24 h ööpäevas.

Keskkonnõuete täielikuks evitamiseks on ettevõtte valmis investeerima ehitistesse ja seadmetesse. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “pigem keskkonnaohutu”.

47. Respom Auto OÜ

Reg.kood 11006939

Kaseküla 3, Käärdi, Rõngu vald

Vaatluse kuupäev: 13.09.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On
3) Pind	Ei ole (liiv ja kruus)
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoones, vastab § 3 (1) p. 1 - 3 nõuetele. Hoones on vee kogumisseadmed, kuid puudub õlipüüdur.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele. Ohtlike jäätmeid ladustakse käitluskohas.
2) Konteinerid	Eraldi konteinerid akudele, konteinerid õli- ja kütusefiltritele (jäävad mootorite külge) ning kondensaatoritele puuduvad.
3) Mahutid	Mahutid õlidele, kütusele, klaasi- ja jahutusvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad. Kliimaseadmete täiteaine eraldamine romusõidukist tellitakse vastavat luba omavalt ettevõtjalt.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitlulitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 5 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 7,5 t.

Respom Auto OÜ teostab põhiliselt autode remonttöid ning müüb Saksamaalt toodud kasutatud varuosasid. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohutu".

48. Valeron OÜ

Reg.kood 10251654

Kirde põik 5, Elva

Vaatluse kuupäev: 13.09.2004

KOGUMISKOHT

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	Osaliselt
2) Valveseadmed ja valve	Ei ole
3) Pind	On
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

Enamasti viiakse auto kohe käitluskohta.

KÄITLUSKOHT: hoones, vastab § 3 (1) p. 1 ja 3 nõuetele. Hoone ei ole varustatud valveseadmete ega ööpäevaringe valvega, puuduvad ka vee kogumisseadmed ja õlipüüdur.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumi korduskasutatavate osade ja ohtlike jäätmete ladustamiseks ei ole, kuid nad on ladustatud ruumi erinevates kohtades.
2) Konteinerid	Konteiner õli- ja kütusefiltritele, kuid osad filtrid jäetakse ka mootorite külge. Eraldi konteinerid akudele (betoonpõrandal) ja kondensaatoritele puuduvad
3) Mahutid	Mahutid õlidele ja kütusele; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitlusaltsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 2-3 tk/a (Eestist).
- deklareeritud autode massi kaudu 3-4,5 t.

Põhiliselt tuuakse kasutatud varuosasid ja ka autode esiosasid Saksamaalt. Keskkonnanõuete evitamiseks vajalikud ulatuslikud investeeringud. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “pigem keskkonnaohutu”.

PÕLVAMAA

49. Tiffer Auto OÜ

Reg.kood 10254500

Jaama 16d, Põlva

Vaatluse kuupäev: 14.09.2004

Romusõidukid viiakse kohe käitluskohta.

KÄITLUSKOHT: hoones, vastab § 3 (1) p. 1 - 3 nõuetele. Hoones puuduvad vee kogumisseadmed ja õlipüüdur (projekt, lähiajal alustatakse ehitamist).

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavate osade ja osaliselt ka ohtlike jäätmete ladustamiseks.
2) Konteinerid	Konteiner õli- ja kütusefiltritele. Eraldi konteinerid akudele (riiulil) ja kondensaatoritele puuduvad
3) Mahutid	Mahutid õlile, kütusele, jahutus- ja klaasipesuvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 1-2 tk/a (mõni aasta 0 autot).
- deklareeritud autode massi kaudu 1,5-3 t.

OÜ Tiffer Auto tegutseb alates 1994. aastast. Osahingu tegevusaladeks on kasutatud sõidukite ja varuosade müük. Hetkel Eestist praktiliselt ei osteta romusõidukeid lammutamiseks, põhiliselt tuuakse Belgiast kasutatud varuosasid, kuid soodsate tingimuste avanedes võidakse orienteeruda kiirelt ka kohalikule lammutusturule. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohutu".

50. Meedla Auto OÜ

Reg.kood 10697752

Himmaste, Põlva vald

Vaatluse kuupäev: 14.09.2004

Esialgu viiakse romusõidukid kohe käitluskohta (remonttööde teostamiseks mõeldud koht).

KÄITLUSKOHT: hoones, vastab § 3 (1) p. 1 - 3 nõuetele. Hoones puuduvad vee kogumisseadmed ja õlipüüdur.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavate osade ja ohtlike jäätmete ladustamiseks.
2) Konteinerid	Eraldi konteinerid õli- ja kütusefiltritele ning akudele.
3) Mahutid	Mahutid õlidele, kütusele, jahutus- ja klaasipesuvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Meedla Auto OÜ autolammutuseks mõeldud kompleks hävis kaks aastat tagasi tulekahjus ning praegu käivad uue kompleksi ehitustööd. Uus kompleks, mis on ümber ehitatud vanast loomalaudast, peaks hõlmama uut kogumis- ja käitluskohta, eraldi hoiuruume korduskasutatavatele osadele ja ohtlikele ainetele ning olmeruume. Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 160 tk/a (enne põlengut ja prognoos).
- deklareeritud autode massi kaudu 240 t.

Viimase aasta jooksul on lammutamiseks ostetud vaid 10 autot, kuna remonttööde teostamiseks mõeldud ruumides ei ole piisavalt vaba ruumi. Ettevõtte ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lisaks romusõidukite lammutamisele ja remonttööde teostamisele pakub osaühing ka veo- ja pukseerimisteenust ning tema hallata on ka Põlvamaa politseiparkla. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte hetkel siiski "pigem keskkonnaohutu" kui "keskkonnaohtlik".

VÕRUMAA

51. Mutter ja Polt OÜ

Reg.kood 10210371

Antsla mnt 46c, Võru

Vaatluse kuupäev: 14.09.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On (signalisatsioon)
3) Pind	On, kuid osaliselt on kattes praod.
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Sademevee kogumissüsteem on olemas, kuid õlipüüdurit veel ei ole.

KÄITLUSKOHT: hoones, vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele. Puuduvad vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele. Eraldi hoiuruumid ohtlike jäätmete ladustamiseks puuduvad.
2) Konteinerid	Konteiner õli- ja kütusefiltritele, kuid osad filtrid jäävad ka mootorite külge. Eraldi konteinerid akudele (betoonpõrandal) ja kondensaatoritele puuduvad
3) Mahutid	Mahutid õlidele ja kütusele; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole. Kaalukoda lähinaabruses.

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi alla 100 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 150 t.

Lisaks romusõidukite lammutamisele teostatakse autoremonttöid ning kummitöid. Keskkonnõuete evitamiseks on vaja teha investeeringuid seadmetesse (õlipüüdur) ja ehitistesse. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “pigem keskkonnaohutu”.

52. Svenai OÜ

Reg.kood 10003181

Jaama 75, Võru

Vaatluse kuupäev: 14.09.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On (signalisatsioon ja valvur)
3) Pind	Osaliselt
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoones, vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele. Puuduvad vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Osaliselt eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele. Eraldi hoiuruume ohtlike jäätmete ladustamiseks ei ole.
2) Konteinerid	Konteiner õli- ja kütusefiltritele ning akudele. Eraldi konteinerid kondensaatoritele puuduvad
3) Mahutid	Mahutid õlidele, kütusele, jahutus- ja klaasipesuvedelikule. Mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 30-40 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 45-60 t.

Svenai OÜ pakub lisaks ka pukseerimisteenust ning haldab Võrumaa politseiparklat Pikal tänaval (Võrus).

Keskkonnanõuete evitamiseks vajalikud investeeringud seadmetesse (nt. õlipüüdur) ja ehitistesse. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte siiski "pigem keskkonnaohutu".

Võrumaal müüvad sisse toodud kasutatud varuosasid ka Aivar Lemvald FIE ja Puigar OÜ. Viimane reklaamib end kui autolammutus, kuid kohalikke autosid ta sisse ei osta. Põhiliselt teostab sõiduautode remonttöid ning müüb Saksamaalt toodud kasutatud varuosasid.

VALGAMAA

53. Welg Varuosad OÜ

Reg.kood 10253771

Männiku 6, Valga

Vaatluse kuupäev: 14.09.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On (valvur ja turvakaamerad)
3) Pind	Ei ole (killustik), kuid lähiajal plaanis asfalteerida.
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole (lähiajal plaanis rajada)

KÄITLUSKOHT: peamiselt hoones, mis vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele. Puuduvad vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid (lähiajal plaanis rajada).

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavate osade ja ohtlike jäätmete ladustamiseks.
2) Konteinerid	Konteinerid akudele (aluse peal), õli- ja kütusefiltritele (jäävad mootorite külge) ning kondensaatoritele puuduvad
3) Mahutid	Mahutid õlile (kuid suurel määral jäetakse mootoritesse õli sisse), kütusele, jahutus- ja klaasipesuvedelikule (müüki). Mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitlusaltsentsi. OÜ-le Welg Varuosad on Valgamaa Keskkonnateenistuse poolt välja antud jäätmeluba (registreerimisnumber JL10A; kehtivusaeg 10.03.2001-10.03.2006).

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 20 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 30 t.

Welg Varuosasid OÜ on Valgamaa ja ka Eesti üks suurimaid autolammutuskodasid, kuid suurema osa kasutatud varuosasid ja ka keredetaile tuuakse sisse Ameerikast, Inglismaalt ja Saksamaalt. Kogumiskoha keskkonnanõuetega vastavusse viimiseks on vaja teha ulatuslikke investeeringuid (asfaltkate, sadevee kogumissüsteem ja õlipüüdur). Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “pigem keskkonnaohutu”.

54. Motokoda OÜ

Reg.kood 10881651

Valli 34a, Valga

Vaatluse kuupäev: 14.09.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveadmed ja valve	On
3) Pind	Osaliselt
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: peamiselt hoones, mis vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele. Puuduvad vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavate osade ja ohtlike jäätmete ladustamiseks.
2) Konteinerid	Konteiner õli- ja kütusefiltritele; konteinerid akudele ja kondensaatoritele puuduvad.
3) Mahutid	Mahutid õlidele, kütusele, jahutus- ja klaasipesuvedelikule. Mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 20 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 30 t.

Enamasti tuuakse kasutatud varuosad Saksamaalt.

Lisaks romusõidukite lammutamisele ja kasutatud varuosade müügile teostatakse ka remonttöid ja õlivahetust. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohutu".

55. Üllar Jaani FIE

Maksuameti reg. kood 33003979

Viljandi 12B, Tõrva

Vaatluse kuupäev: 14.09.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	Ei ole (omanik elab lähinaabruses, koer)
3) Pind	Ei ole
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: peamiselt hoones, mis vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele. Puuduvad vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavate osade ladustamiseks; hoiuruumid ohtlike jäätmete ladustamiseks puuduvad..
2) Konteinerid	Konteinerid õli- ja kütusefiltritele, akudele ja kondensaatoritele puuduvad.
3) Mahutid	Mahutid õlidele, kütusele, jahutus- ja klaasipesuvedelikule. Mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitlislitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 30 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 45 t.

Lammutamiseks ostetakse vaid vene päritoluga autosid, samuti tuuakse kasutatud varuosasid Venemaalt. Keskkonnanõuete evitamiseks vajaliku ulatuslikud investeeringud seadmetesse ja ehitistesse.

Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohtlik".

LÄÄNE-VIRUMAA

56. Aigar Kaju FIE

FIE reg.kood 21235

Taaravainu küla, Rakvere vald

Vaatluse kuupäev: 11.08.2004

KOGUMISKOHT: ehitusjärgus, ca 800 m²

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	Hetkel ei ole, projektikohaselt ette nähtud metallvõrkaed, selle ees kuusehekk
2) Valveseadmed ja valve	Ei oma eraldi valveseadmeid, ööpäevaringne valve, kuna omanik elab ise samas majas.
3) Pind	Ei ole, kruusakate.
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoone alumine korrus. Ligikaudu 250 m², kus autode demonteerimise koht vastab § 3 (1) p. 1- 4 nõuetele.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele, agregaatidele ja ohtlike jäätmete ladustamiseks
2) Konteinerid	Konteineri akudele, puudub konteiner filtritele ja kondensaatoritele.
3) Mahutid	Mahutid õlidele, mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	Eraldi ala hoiuruumis.
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 100 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 120 t.

On krundi omanik. Krunt piisavalt suur. Krundi planeering annab eeldusi keskkonnanõuete evitamiseks. Nõuete evitamiseks vajalikud rahalised kulutused (projekti parandused) ja investeeringud seadmetesse, vahenditesse ja ehitistesse. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohutu".

57. H.T.R. OÜ

Reg.kood 10369947

Aadress: Posti 13-19, Rakvere

Tegevuskoht: Taaravainu küla, Rakvere vald

Vaatluse kuupäev: 21.09.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	50% ulatuses
2) Valveseadmed ja valve	Ei ole (koerad)
3) Pind	Ei ole, kruusakate.
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoones, mis vastab § 3 (1) p. 1 ja 3 nõuetele. Ööpäevaringselt valvab vaid koer. Puuduvad vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele; hoiuruumid ohtlike jäätmete ladustamiseks puuduvad.
2) Konteinerid	Konteineri akudele (õues); puuduvad konteinerid filtritele ja kondensaatoritele.
3) Mahutid	Mahutid kütusele, vanaõlile, klaasipesu- ja jahutusvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitlulitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 65 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 78 t.

Autolammutus on kõrvaltegevusala, peamiseks tegevuseks on autode remont- ja hooldustööde teostamine ning pukseerimisteenuse osutamine. Keskkonnanõuete evitamiseks vajalikud ulatuslikud investeeringud kogumiskoha pinnakattesse ja sadevee kogumisseadmetesse ning õlipüüdurisse ning teistesse seadmetesse. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohutu".

58. K & S Tamberg OÜ

Reg.kood 10127724

Viru 3, Kadrina

Vaatluse kuupäev: 22.09.2004

KOGUMISKOHT: hoones

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On (valvur)
3) Pind	On
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoones, mis vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele. Puuduvad vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Hoiuruum ohtlike jäätmete ladustamiseks, osaliselt eraldi hoiuruumid ka korduskasutatavatele osadele.
2) Konteinerid	Konteiner akudele; konteinerid kütuse- ja õlifiltritele ja kondensaatoritele puuduvad. Eraldi konteinerid on ka klaasi, metalli ja plastmassi kogumiseks.
3) Mahutid	Mahutid kütusele, õlile, klaasipesu- ja jahutusvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On

5) Kaal	Ei ole
---------	--------

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 40 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 60 t.

Ettevõtte tegutseb endises Kadrina tärgluse tehases (1 ha maa-alal), kus on igakülgset võimalust nõuetele vastava autolammutuskoja tegevuseks. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohutu".

59. Ebavere Suurtalu OÜ

Reg.kood 10009551

Tamsalu mnt 1, Väike-Maarja

Vaatluse kuupäev: 22.09.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	Ei ole (koer)
3) Pind	Osaliselt
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoones, mis vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele. Puuduvad vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid. (Territooriumil on olmevee settekaevud.)

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Osaliselt eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele; hoiuruumid ohtlike jäätmete ladustamiseks puuduvad.
2) Konteinerid	Konteinerid akudele (õues katuse all), kütuse- ja õlifiltritele (jäetakse mootorite külge) ja kondensaatoritele puuduvad.
3) Mahutid	Mahutid kütusele, õlidele, klaasipesu- ja jahutusvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitlulitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 50 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 75 t.

Lisaks autolammutusele teostatakse kummitöid ja sõiduautode remont- ja hooldustöid. Hetkel tegutseb ettevõtte Väike-Maarja vallale kuuluval territooriumil (ala detailplaneering tegemisel), kuid lähiajal on plaanis osta see vallalt. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte siiski "pigem keskkonnaohutu".

60. Kalle Grube FIE

Reg.kood 10548035

Kehala küla, Vinni vald

Vaatluse kuupäev: 22.09.2004

Romusõiduk viiakse kohe käitluskohta.

KÄITLUSKOHT: hoones, mis vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele. Puuduvad vee kogumiseadmed ja õlipüüdurid.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele, ohtlikud jäätmed ladustatakse eraldi korduskasutatavate osade hoiuruumis.
2) Konteinerid	Konteinerid akudele, kütuse- ja õlifiltritele (jääd mootorite külge) ja kondensaatoritele puuduvad.
3) Mahutid	Mahutid kütusele, õlidele, klaasipesu- ja jahutusvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On (ala ei ole piiratud aiaga ega ole valve all)
5) Kaal	On (mõõtepiirkonnaga 50 kg- 2 t, taatlemata).

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitlulitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 25 tk/a.
- deklareeritud autode massi kaudu 37,5 t.

Lisaks autolammutusele teostatakse ka kummitöid. Omanikul ja töötajad on igati huvitatud autolammutuskoja keskkonnanõuetega vastavusse viimisest. Takistusteks võib

osutada see, et tegutsetakse rendipinnal. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “pigem keskkonnaohutu”.

IDA-VIRUMAA

61. Auto-Ken OÜ

Kukruse autolammutus

Reg.kood 10133096

Täkumetsa, Kohtla vald

Vaatluse kuupäev: 22.09.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	Territoorium on, kuid samal territooriumil tegutsevad veel mitmed ettevõtted. Teistest ettevõtetest ei ole eraldatud taraga.
2) Valveseadmed ja valve	On
3) Pind	On (asfaltkate)
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoones, mis vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele. Puuduvad vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele; eraldi hoiuruumid ohtlike jäätmete ladustamiseks puuduvad.
2) Konteinerid	Konteinerid akudele, kütuse- ja õlifiltritele (jääd mootorite külge) ja kondensaatoritele puuduvad.
3) Mahutid	Mahutid kütusele, õlidele, klaasipesu- ja jahutusvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 17 tk/a (2003), 2004 I poolaastal 6 autot.
- deklareeritud autode massi kaudu 25,5 t.

Ettevõtte tegutseb endises sovhoosi juurviljalaos, lisaks autolammutusele teostatakse sõiduautode remonttöid. Põhiliselt ostetakse/võetakse lammutusse sõiduautosid, mille väljalaskeaasta jääb 1983 ja 1994. aasta vahele, kuna antud piirkonnas liiguvad põhiliselt just selle ajajärgu sõidukid (korduskasutatavate osade turg). Lammutusse ei ole veel juhtunud romusõidukeid, millel oleks olnud turva- ja kliimaseadmeid. Tihedat koostööd tehakse Iisaku autolammutusega (Iffi Äri OÜ). Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte “pigem keskkonnaohutu”.

62. B & R Automobile OÜ

Reg.kood 10268229

Tartu mnt 32, Jõhvi

Vaatluse kuupäev: 22.09.2004

KOGUMISKOHT: parkla, kus hoitakse ka pukseeritud autosid.

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	On
3) Pind	On
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoones, mis vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele. Vee kogumiseks trapp, õlipüüdur puudub.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Eraldi hoiuruumid korduskasutatavatele osadele; eraldi hoiuruumid ohtlike jäätmete ladustamiseks puuduvad.
2) Konteinerid	Konteinerid akudele, kütuse- ja õlifiltritele (jäävad mootorite külge) ja kondensaatoritele puuduvad.
3) Mahutid	Mahutid kütusele, õlile (müügikõlblikesse mootoritesse jääb õli sisse), klaasipesu- ja jahutusvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	Ei ole

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi. Ettevõttel on Ida-Virumaa Keskkonnateenistuse poolt väljastatud jäätmeluba (registreerimisnumbriga L.JÄ.IV-22262; kehtivusajaga 12.01.2004 - 12.01.2009).

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 20 tk/a;
- deklareeritud autode massi kaudu 30 t.

Ettevõtte tegeleb põhiliselt autoremontöödega ja varuosade müügiga, lisaks pakutakse ka pukseerimisteenust. Ettevõttel on igati kaasaene seadmestatus. Hetkel on käimas ka lisaruumide (laoruumid, lisa käitluskohad) ehitus. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte "pigem keskkonnaohutu".

63. Iffi Äri OÜ

Reg.kood 10610314

Tartu mnt 70, Iisaku

Vaatluse kuupäev: 22.09.2004

KOGUMISKOHT:

Määruse nr. 89 § 3 (1) nõuded	Reaalne olukord
1) Tara	On
2) Valveseadmed ja valve	Ei ole
3) Pind	Ei ole (killustikkate)
4) Sademevee kogumisseadmed ja õlipüüdurid	Ei ole

KÄITLUSKOHT: hoones, mis vastab § 3 (1) p. 1-3 nõuetele. Puuduvad vee kogumisseadmed ja õlipüüdurid.

Määruse nr. 89 § 3 (2) nõuded	Reaalne olukord
1) Hoiuruumid	Korduskasutatavad osad ja ohtlikud jäätmed ladustatakse samas ruumis.
2) Konteinerid	Konteinerid akudele, kütuse- ja õlifiltritele (jääd mootorite külge) ja kondensaatoritele puuduvad.
3) Mahutid	Mahuti kütusele, õlile, klaasipesu- ja jahutusvedelikule; mahutid muudele vedelikele ja gaasidele puuduvad.
4) Ala rehvide ladustamiseks	On
5) Kaal	On (platvormkaal, millega saab kaaluda kuni 150 kg)

Muud tähelepanekud:

Ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ega jäätmeluba.

Lammutuskoja käive:

- deklareeritud sisseostetud autode koguse järgi 30 tk/a;
- deklareeritud autode massi kaudu 45 t.

Ettevõtte tegutseb vanas Iisaku saekaatriks, lisaks autolammutusele teostatakse ka rehvitoide ja vähesel määral ka remonttoide. Keskkonnanõuete evitamiseks vajalikud investeeritud kogumiskoha pinnakattesse ja sadevee kogumissüsteemi ning õlipüüdurisse. Olemasolevat olukorda arvestades on ettevõtte siiski "pigem keskkonnaohutu".

LISA 3 KAARDID

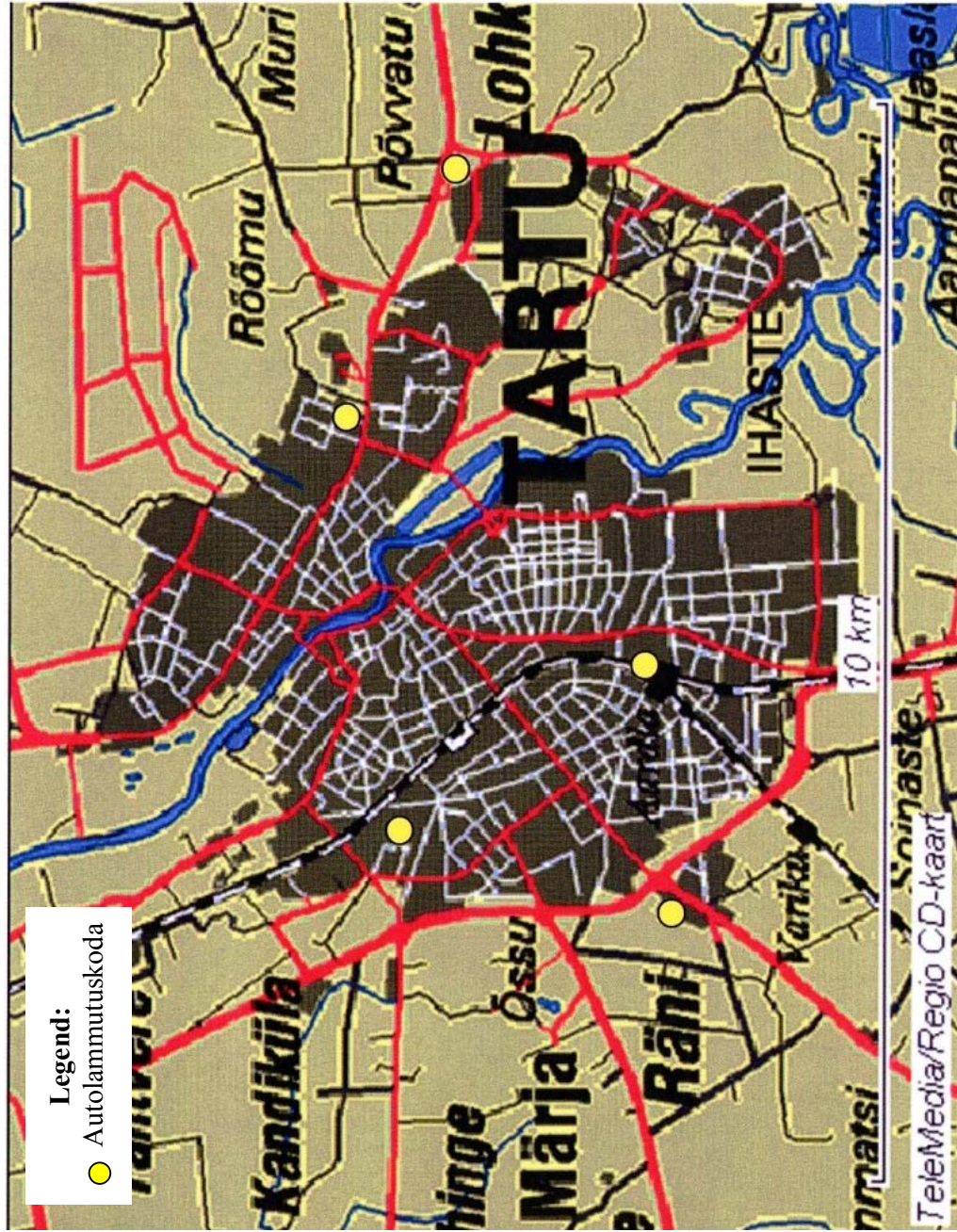

Kaart 1 Autolammutuskogjad Eestis

Kaart 2 Tallinna linnas ja selle lähitümbruses asuvad autolammutuskojad

Kaart 3 Tartu linnas ja selle lähümbruses asuvad autolammutuskodad

Kaart 4 Pärnu linnas ja selle lähimbruses asuvad autolammutuskodjad